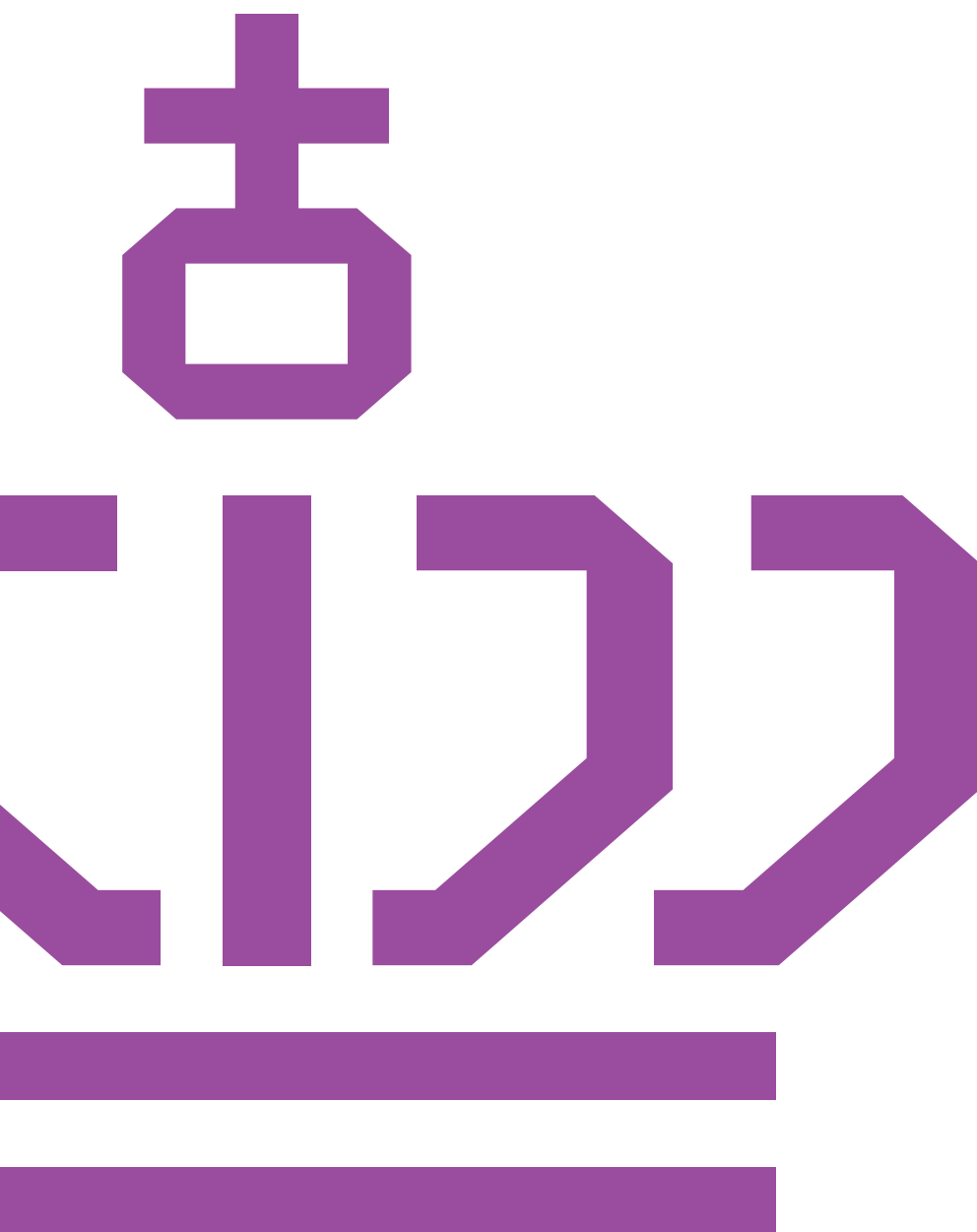
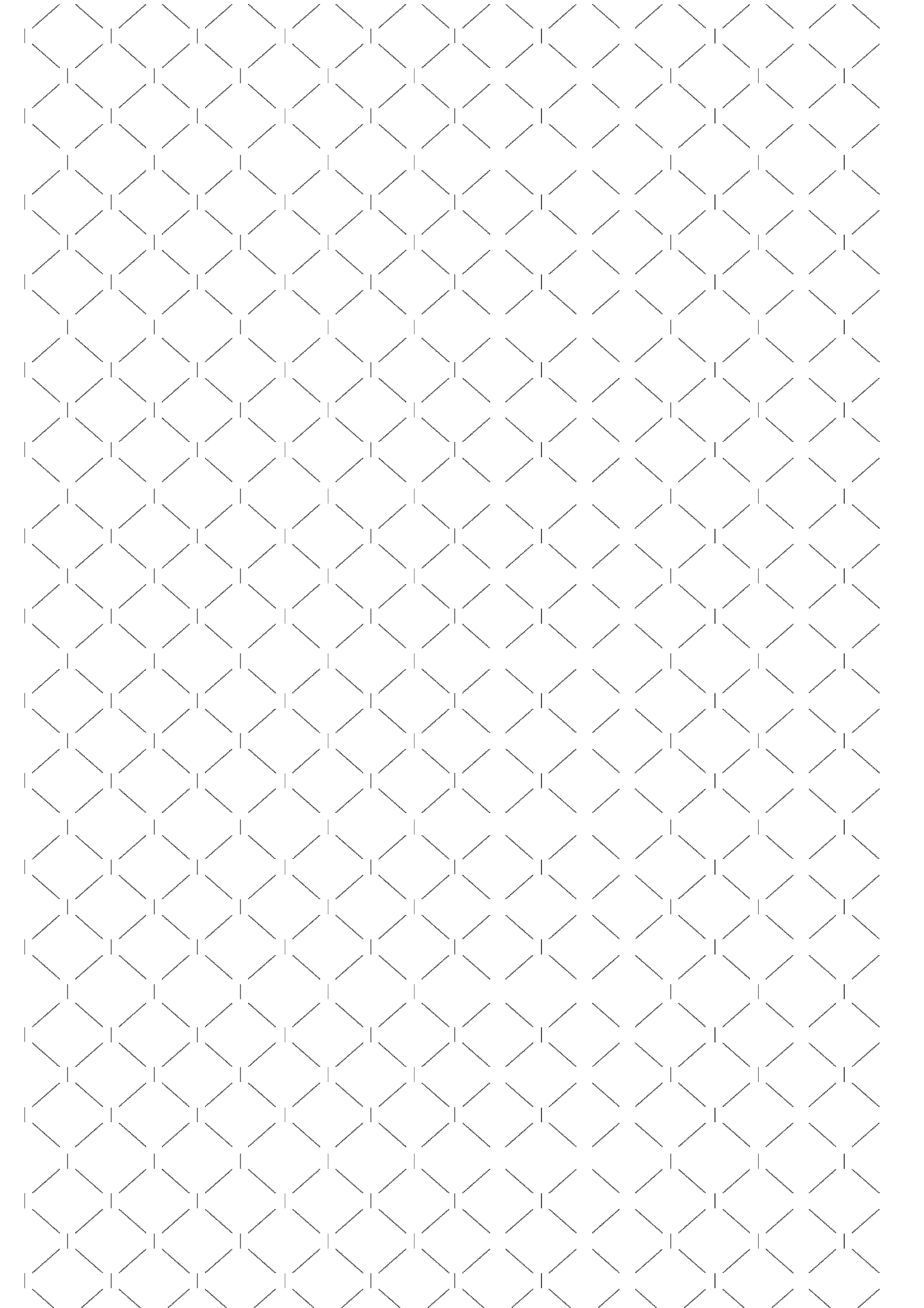

Årsberetning 2008

Indhold

Forord	5
Auditørkorpsets virksomhed i 2008	7
Auditørkorpsets formål, opgaver og organisation	9
Virksomheden som militær anklagemyndighed	11
Efterforskning og undersøgelse i andre sager	43
Den militærjuridiske rådgiverordning (MJUR)	45
Hjemmeværnssager	49
Auditørkorpsets historie	51
English summary	53
Bilag til årsberetning 2008	55

27. marts 2009

Tryk: Forsvarets Trykkeri Korsør

ISBN 978-87-92431-01-1

Forord

Det er mig en glæde at kunne udsende Auditørkorpsets faglige årsberetning for 2008.

Beretningen for 2008 er udarbejdet efter samme principper som den foregående beretning. Den har således til formål at give en bred information om Auditørkorpsets forvaltningsgrundlag og opgaveløsning i det forløbne år.

Det er endvidere i år valgt at fremrykke udgivelsen af beretningen.

Forsvarets Auditørkorps kan i 2009 fejre et 350-års jubilæum. Den 3. juni er det således 350 år siden, at kong Frederik 3. udnævnte den første generalauditør i Danmark.

Årsberetningen indeholder på den baggrund tillige en kortfattet redegørelse om Auditørkorpsets og den militære retsplejes historiske udvikling.

København, marts 2009

Lars Stevnsborg
Generalauditør

Auditørkorpsets virksomhed i 2008

Kastellet i København huser kontorer for Generalauditøren og Auditørerne i København. Foto: FAUK.

Forsvarets Auditørkorps virksomhed inden for korpsets kerneområder var i 2008 præget af en vis stigning i antallet af indberetninger og anmeldelser i forhold til foregående år. Også antallet af sanktioner steg markant i 2008. Der er således registreret en stigning i antallet af sanktioner i militære straffesager med 20 % i forhold til året før. Det er dog værd at hæfte sig ved, at langt hovedparten af stigningen foreligger på færdselsområdet og navnlig i form af et øget antal hastighedssager på militært område.

2008 var desuden præget af flere store undersøgelser foranlediget af tragiske hændelser med dødsfald til følge. En dansk soldat i Afghanistan blev således dræbt ved en kammerats utilsigtede skudafgivelse med et let maskingevær. En tilskuer ved en flyveopvisning i Karup blev ramt af et kørende propelfly, hvorved den pågældende senere døde på hospitalet. En mekaniker omkom ved en

arbejdsulykke under arbejdet med at reparere et Eagle IV køretøj.

Som i de foregående år var der også betydeligt fokus på sager fra internationale missionsområder. Virksomheden i 2008 var præget af det meget store antal danske soldater, der blev dræbt eller såret ved bombeangreb eller i kamp i Afghanistan. Auditørkorpset foretog i 2008 to udrykninger til Helmand-provinsen i forbindelse med efterforskning af sager.

Herhjemme blev der indledt en ressourcekrævende efterforskning i anledning af 23 soldaters arbejde på den tidligere Farum kaserne med forurenede slam, hvorunder adskillige pådrog sig gener.

Den øgede søgning til hjemmeværnet i 2008 har medført en stigning i antallet af personvurderinger af ansøgere, men der er også registreret en ten-

dens til flere sager vedrørende medlemmer af hjemmeværnet.

På det militærjuridiske område har rekruttering af nye militærjurister medført øgede aktiviteter i forhold til året før.

Internationalt har Auditørkorpset blandt andet deltaget i en arbejdsgruppe under Europarådet om menneskerettigheder for personel i de væbnede styrker, et arbejde, der forventes afsluttet i 2009.

Auditørkorpset har også været engageret i forberedelsen af den 28. kongres i International Society of Military Law and the Law of War, der afholdes i maj 2009 i Tunesien, og det 31. nordiske militærjuristmøde i august 2009 i Sverige.

Auditørkorpset har også i 2008 deltaget i bilateralt og multilateralt strafferetligt samarbejde.

På det administrative plan er der endvidere i 2008 afsat ressourcer til koncernfælles tiltag, herunder implementeringen af det nye elektroniske sagsbehandlings- og dokumenthåndteringssystem Scan-Jour-CAPTIA (KESDH). Der er samtidig med støtte fra KESDH-organisationen taget hul på en gennemgang af arbejdsprocesser gennem et LEAN-projekt, der forventes videreført i 2009.

På det interne plan kan endvidere nævnes, at Auditørkorpset i beretningsåret har etableret en vagtordning, der åbner mulighed for en forbedret service over for forsvarets myndigheder. Auditørkorpset står endvidere over for et generationsskifte, som blandt andet indebærer besættelse af flere auditørfuldmægtigstillinger.

Generalauditoriatet modtog i 2008 bl.a. besøg fra den litauiske rigsadvokatur. Foto: LRGP.

Samarbejdet med forsvarets koncernfælles myndigheder har blandt andet medført forhandlinger omkring serviceaftaler med de relevante myndigheder og deltagelse i kommunikationsnetværk inden for koncernen.

Auditørkorpset har i årets løb haft et godt samarbejde med Forsvarsministeriets departement, Forsvarsministeriets Interne Revision og en række af forsvarets øvrige myndigheder.

Forsvarets Auditørkorps har også i 2008 haft et tæt samarbejde med flere politikredse om konkrete straffesager, som enten er overgivet til endelig behandling i politiet og anklagemyndigheden eller i Auditørkorpset. Også samarbejdet med domstolene fungerer smidigt.

På det generelle plan åbner det velfungerende samarbejde mellem Auditørkorpset og politi og anklagemyndighed derudover mulighed for, at medarbejdere fra Auditørkorpset kan deltage i politiets og den civile anklagemyndigheds videreuddannelse.

Auditørkorpsets formål, opgaver og organisation

Den militære anklagemyndighed

Forsvarets Auditørkorps er en uafhængig efterforsknings- og anklagemyndighed under Forsvarsministeriet, der behandler militære straffesager m.v.

Forsvarets Auditørkorps virker primært som en uafhængig myndighed med efterforskning og behandling af militære straffesager som de væsentligste opgaver. Forsvarets Auditørkorps har i den henseende strafferetlig kompetence som militær efterforsknings- og anklagemyndighed. Dette indebærer efterforskning og efterfølgende behandling af militære straffesager i ind- og udland, herunder indbringelse for retten af de sager, der ikke kan afgøres udenretligt med bødeforelæg.

Militære straffesager er sager, hvor militært personel overtræder militær straffelov, den civile straffelov eller andre straffelagte civile bestemmelser. I de to sidstnævnte tilfælde skal overtrædelsen dog vedrøre tjenesten eller være begået i anledning af tjenesten eller på militært område mv.

Forsvarets Auditørkorps er en selvstændig niveau-1 myndighed, der refererer direkte til Forsvarsministeriet. Efter personellovens § 2, stk. 1, nr. 2, er generalauditøren, auditørerne og auditørfuldmægtigene ansat som militært personel, men de står uden for den militære rækkefølge. Dette indebærer, at personer, der er ansat i den militære anklagemyndighed, ikke er underlagt det militære kommandosystem, men alene er undergivet forsvarsministerens tilsyn og kontrol.

Den militære anklagemyndighed er i hovedsagen opbygget på tilsvarende måde som den civile anklagemyndighed. Påtale i militære straffesager tilkommer generalauditøren og auditørerne, som

således i forhold til retsplejelovens regler træder i stedet for de civile offentlige anklagere, rigsadvokaten, statsadvokaterne eller politidirektørerne. Auditørerne virker som første instans og møder som anklagere i byretterne og landsretterne, mens generalauditøren virker som klageinstans og møder som anklager i Højesteret. Afgørelser truffet af auditørerne kan således påklages til generalauditøren. Generalauditøren og auditørerne er uddannet og har gjort tjeneste i politiet og den civile anklagemyndighed.

Forsvarets Auditørkorps foretager efterforskningen i militære straffesager og yder tillige bistand til forsvarrets myndigheder i forbindelse med efterforskning af arbejdsskadesager, erstatningssager og lignende. Efterforskningen varetages af auditørfuldmægtige, som alle er rekrutteret fra politiet.

Auditørkorpset behandler – udover generelle sager om straffeprocesser m.v. - imidlertid også en række andre sager.

Generalauditøren er forsvarrets øverste faglige myndighed inden for krigens folkeret. Således rådgiver generalauditøren Forsvarsministeriet om generelle og konkrete militærjuridiske problemstillinger eksempelvis i forbindelse med udsendelse af danske styrker til fredsbevarende operationer, NATO-opgaver mv.

Generalauditøren varetager endvidere uddannelsen af de militære juridiske rådgivere (MJUR), som er designeret ved forskellige operative enheder i forsvaret, ligesom han er juridisk faglig foresat for rådgiverne.

Generalauditøren fungerer endelig som juridisk konsulent for hjemmевærnet i sager om optagelse og afskedigelse af frivilligt personel i hjemmевærnet.

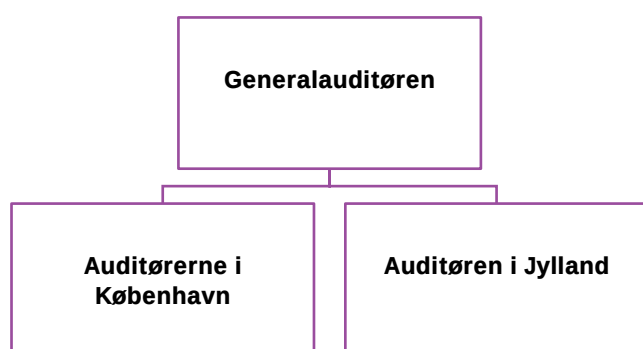
De anførte hovedopgaver en uddybet neden for.

Organisation

Generalauditøren varetager den almindelige drift og administration af Forsvarets Auditørkorps og bistås heri af vicegeneralauditøren, der er stedfortræder for generalauditøren.

Generalauditørens juridiske sekretariat bestod i beretningsåret af en specialkonsulent, tre turnusfuldmægtige, en student og kontorphersonale.

For at kunne dække hele landet er Forsvarets Auditørkorps opdelt med en afdeling i både København og Jylland.

To auditører gør tjeneste ved Auditørerne i København, der også omfatter en efterforskningsafdeling på fem auditørfuldmægtige og kontorphersonale.

En auditør og en specialkonsulent som stedfortræder for denne gør tjeneste ved Auditøren i Jylland, der også omfatter en efterforskningsafdeling på fem auditørfuldmægtige og kontorphersonale.

Auditøren i Jylland har kontor på Flyvestation Karup. Foto: FAUK.

Koordinering og administrative forhold vedrørende auditørfuldmægtigene varetages af en ledende auditørfuldmægtig i både København og Karup.

Virksomheden som militær anklagemyndighed

Hvem er omfattet af den militære strafferetspleje?

Hvem er omfattet af den militære retspleje i fredstid?

Omfattet

Militære straffesager er sager, hvor militært personel overtræder militær straffelov. Endvidere omfattes overtrædelse af straffeloven eller andre strafbelagte civile bestemmelser, når overtrædelsen vedrører tjenesten, er begået i anledning af tjenesten eller på militært område m.v.

Civilt ansatte medarbejdere og frivillige i hjemmeværnet er ikke omfattet.

Den militære strafferetspleje omfatter tjenstgørende militært personel og hjemsendt militært personel med hensyn til militære pligter, som påhviler det efter hjemsendelse. Det fremgår af militær straffelov § 1, stk. 1.

Også udenlandsk militært personel, der er interneret her i landet og andre personer, der efter mellemfolkelige overenskomster, som Danmark har tiltrådt, har krav på behandling som militærpersoner, er efter § 1, stk. 2, omfattet af bestemmelsen.

Som det ses, omfatter den militære strafferetspleje som udgangspunkt personer, som deltager i eller kan få indflydelse på militær virksomhed eller, hvor dette er i overensstemmelse med en folkeretlig forpligtelse.

Personkredsen udvides under væbnet konflikt

Under væbnet konflikt udvides personkredsen efter § 2 til også at omfatte:

1. Enhver, der gør tjeneste ved det militære forsvaret eller følger en enhed af dette.
2. Krigsfanger samt sanitetspersonel og feltpræster, der tilbageholdes til bistand for krigsfan-

ger, for så vidt andet ikke følger af gældende mellemfolkelige overenskomster.

3. Enhver, der gør sig skyldig i overtrædelse af militær straffelov §§ 28-34 og §§ 36-38 (særligt grove og farlige forbrydelser).

Civilt ansatte m.v.

Undtagelsen er i fredstid civilt ansatte i forsvaret, herunder frivillige medlemmer af hjemmeværnet eller personer, der udsendes i internationale missioner uden i deres kontrakt at have fået tillagt militær status, f.eks. håndværkere.

Hvis dette personel begår straffbare handlinger, behandles disse af politiet og den civile anklagemyndighed.

Hjemmeværnsfolk udsendt til Afghanistan

Forsvarskommandoen har til brug for besvarelsen af Forsvarsudvalgets spørgsmål nr. 113 (FT 2008/09) oplyst, at hjemmeværnsfolk, der bliver udsendt til Afghanistan, forinden tegner en tidsbestemt korttidskontrakt med forsvaret. De udsendes således under de samme retningslinjer og bestemmelser, der gælder for alt udsendt personel under Hærens Operative Kommando, herunder også den militære straffelov.

Reglerne for behandling af militære straffesager

Fuldstændig adskillelse mellem militære straffesager og disciplinarsager

Straffesager

Alene auditørerne kan rejse militære straffesager

Disciplinarsager

Militære chefer kan afgøre mindre alvorlige disciplinære forhold som administrative sager efter militær disciplinarlov

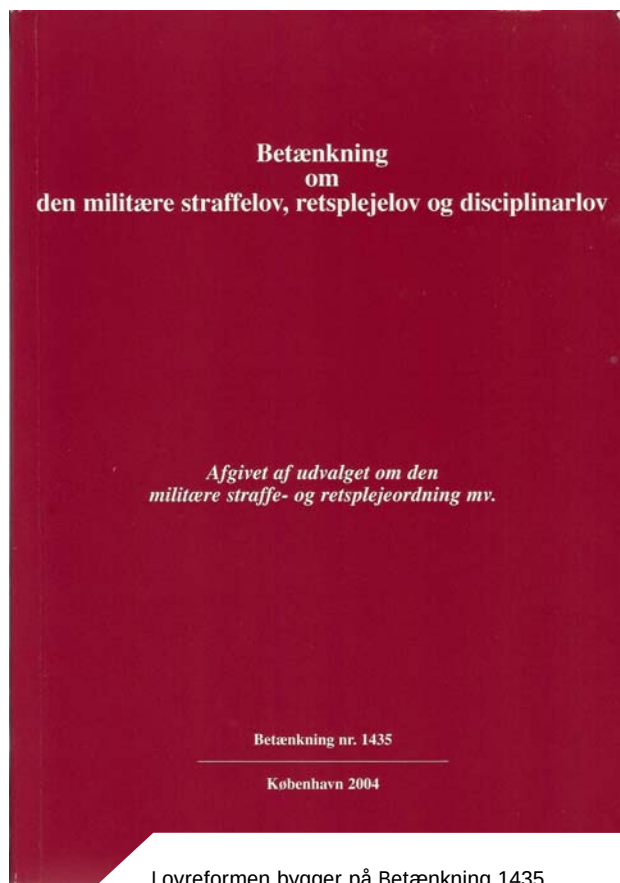
Den militære anklagemyndigheds forhold reguleres ligeledes af bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 10 om anklagemyndigheden. De overordnede målsætninger for denne opgave er beskrevet i retsplejelovens § 96, stk. 2. Det følger blandt andet heraf, at anklagemyndigheden skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader. Derved skal anklagemyndigheden påse, at de strafskyldige drages til ansvar. Den skal også sikre, at uskyldige ikke bliver retsforfulgt ("objektivitetsprincippet").

Den militære strafferetsplejeordning

Grundlæggende straffeprocessuelle spørgsmål

Den danske militære strafferetspleje er – med enkelte undtagelser – baseret på de samme bestemmelser som den civile straffeprocedure. Retsplejeloven fastsætter en lang række detaljerede bestemmelser, der blandt andet skal sikre en "fair trial" for den sigtede og med henblik på beskyttelse af ofres og vidners retssikkerhed. Målet er også at sikre en "fair balance" mellem individets og samfundets interesser, herunder nødvendigheden af et effektivt retssystem.

Det er således blandt andet et grundlæggende straffeprocessuelt princip i dansk ret, at det er anklagemyndigheden, som skal bevise, at den tiltalte er skyldig. Der kan i den forbindelse også henvises til artikel 6, stk. 2, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvorefter enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans skyld er bevist i overensstemmelse med loven. Ved bevisvurderingen i straffesager gælder endvidere princippet om "in dubio pro reo", dvs. at enhver rimelig tvivl ved vurderingen af beviserne skal komme den tiltalte til gode.

Lovreformen bygger på Betænkning 1435.

Med den nye militære retsplejeordning, der trådte i kraft den 1. januar 2006, kan alene auditørerne i Forsvarets Auditørkorps rejse militære straffesager. Militære chefers hidtidige adgang til at rejse

og afgøre visse mindre straffesager er således bortfaldet.

Militære chefer har derimod mulighed for at afgøre mindre alvorlige disciplinære forhold - som ikke udgør straffelovsovertrædelser - som administrative sager efter militær disciplinarlov. I tvivlstilfælde skal disciplinarchefen forelægge sagen for en auditør, som endeligt afgør, om en sag skal behandles som en straffe- eller disciplinarsag.

Auditørerne har ikke i øvrigt indflydelse på de militære chefers afgørelse af disse sager, og afgørelserne i sådanne sager henhører under Forsvarets Personeltjeneste (FPT) som tilsynsmyndighed.

Generalauditøren har udsendt en vejledning om afgrænsningen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov, og Forsvarets Personeltjeneste har udgivet en vejledning om militær disciplinarlov.

Administrationen af de to regelsæt følges af en erfaringsgruppe med repræsentanter for Auditørkorpset, Forsvarets Personeltjeneste, Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriets departement.

Efter militær retsplejelov § 1 finder retsplejelovens regler om behandlingen af straffesager anvendelse ved behandlingen af militære straffesager, medmindre andet er bestemt. Det vil sige, at hvis der ikke i militær retsplejelov er foretaget en særskilt regulering af et bestemt straffeprocessuelt spørgsmål, finder retsplejelovens almindelige straffeprocessuelle bestemmelser anvendelse ved behandlingen af militære straffesager.

Efterforskningen af militære straffesager varetages af Auditørkorpset, der efter bestemmelserne i militær retsplejelov §§ 8 og 9 kan trække på bistand fra både forsvaret og politiet. Efterforskningen foretages i praksis af auditørfuldmægtige under ledelse af en auditør. Militære myndigheder kan således kun i tilfælde, hvor det ikke på forhånd har været muligt at indhente auditørens bemyndigelse, foretage uopsættelige efterforskningsskridt i straffesager.

Proceduren for militære myndigheders reaktion ved militære straffesager vil herefter være, at de militære myndigheder - straks de får kendskab til eller formodning om et strafbart forhold - først skal forsøge at komme i kontakt med en repræsentant fra Forsvarets Auditørkorps. Ved kontakt til auditøren modtages nærmere instruktion og bemyndigelse til, hvordan den militære myndighed nærmere skal forholde sig.

Ved "militære myndigheder" forstås i denne sammenhæng chefer på militære tjenestesteder, militært personel som tjenestestedschefer konkret bemyndiger til at foretage uopsættelige efterforskningsskridt samt militærpolitiet.

Militærpolitiet har således ingen selvstændig strafferetlig kompetence, men det yder efter anmodning bistand til Auditørkorpset i forbindelse med

konkrete straffesager og strafferetlige undersøgelser, eller hvor betingelserne for at foretage et uopsætteligt efterforskningskridt i øvrigt er opfyldt.

Den praktiske behandling af de militære straffesager svarer til den, der gælder for civile straffesager, men med den forskel, at efterforskningen foretages af Auditørkorpsets efterforskere. Forsvarets auditørpersonel træder efter sundhedslovens § 190, stk. 3, også i stedet for politiet ved foretagelse af retslægeligt ligsyn og retslægelig obduktion, når efterforskning i forbindelse med et dødsfald henhører under den militære anklagemyndighed.

Når efterforskningen er afsluttet, vurderer auditøren, om der er tiltalegrundlag i sagen, herunder om sagen kan afgøres med en bøde.

Efter den gældende ordning kan Auditørkorpset således udsende et bødeforelæg til sigtede, hvori auditøren kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen. Det fremgår af retsplejelovens § 832, stk. 1. Det vil sige, at den sigtede positivt skal erklære at ville betale den forelagte bøde. Hvis den sigtede ikke kan erklære sig skyldig eller blot ikke reagerer på bødeforelægget, sendes sagen til retten til afgørelse. Hvis sigtede (tiltalte) udebliver fra det retsmøde, som retten indkalder til, kan retten afsige en udeblivelsesdom. Det fremgår af retsplejelovens § 897, stk. 1.

Hvis der nedlægges påstand om frihedsstraf, skal sagen også indbringes for domstolene. Alle militære straffesager føres ved de almindelige domstole, og der har ikke siden 1919 i dansk ret været mulighed for at nedsætte militære domstole.

Auditøren har også mulighed for at meddele et tiltalefrafald, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Er der ikke tiltalegrundlag, standser auditøren efterforskningen eller opgiver påtale, f.eks. på bevissets stilling. Det kan i stedet være, at sagen skal

behandles af den civile anklagemyndighed. Auditøren kan også afvise at indlede efterforskning i en sag. Også her gælder retsplejelovens almindelige regler. Auditørens afgørelse kan således påklages til generalauditøren.

Generalauditørens vejledning

»Et efterforskningskridt er uopsætteligt, når øjeblikkelig indgriben er påkrævet for at sikre bevismidler eller pågribe personer mistænkt for et strafbart forhold«

Uopsættelige efterforskningskridt

Generalauditøren har i bekendtgørelse nr. 1109 af 4. november 2005 fastlagt rammerne for militære myndigheders muligheder for at foretage uopsættelige efterforskningskridt og for hvilket militært personel, der kan foretage disse. Bekendtgørelsen er uddybet i generalauditørens vejledning af 19. december 2005, der giver en generel rettesnor for militære myndigheders adgang til at foretage efterforskningskridt i militære straffesager.

Det er i vejledningen understreget, at der er tale om en absolut undtagelse, når militære myndigheder skal foretage efterforskningskridt uden forudgående bemyndigelse fra en repræsentant fra Forsvarets Auditørkorps. Det kræves, at det ikke har været muligt at komme i kontakt med auditørpersonel, og at indgrebet er uopsætteligt. I disse tilfælde er der til gengæld en pligt for de militære myndigheder til at foretage de uopsættelige efterforskningskridt.

Ved afvejningen af om en efterforskning er uopsættelig, må det vurderes, om det er nødvendigt hurtigt at foretage det beskrevne efterforskningsmæssige tvangsindgreb, herunder om formålet med indgrebet eller muligheden for at gennemføre dette forspildes eller bliver væsentlig for-

ringet, hvis indgrebet skal afvente Auditørkorpsets godkendelse, f.eks. anholdelse af en flygtende gerningsmand eller indledende undersøgelser i forbindelse med ulykker, færdselsuheld m.v.

Uopsættelige efterforskningsskridt kan navnlig bestå i sikring af identiteten af en formodet gerningsmand og eventuelle vidner, besigtigelse, herunder optagelse af fotografier og visitation af tøj, iværksættelse af lægeundersøgelse af sigtede og forurettede, udtagning af blodprøver, ransagning på militært område og beslaglæggelse til sikring af bevismidler m.v., afhøring samt sigtelse af den formodede gerningsmand og afhøringer af vidner. Der kan endvidere foretages anholdelse af militært personel, der med rimelig grund mistænkes for et strafbart forhold.

Foretages der uopsættelige efterforskningsskridt, skal vedkommende auditør *straks* underrettes herom.

De særlige straffeprocessuelle regler i militær retsplejelov

Som nævnt i indledningen gælder retsplejelovens regler også for den militære strafferetspleje, medmindre andet er bestemt.

Af hensyn til de særlige forhold ved militærtjeneste findes der i militær retsplejelov en række særegler om blandt andet straffeprocessuelle tvangsindgreb som anholdelse (§ 10), varetægtsfængsling (§ 11) og ransagning på militært område (§ 12).

Som supplement til den almindelige adgang til *anholdelse* i anledning af strafbare forhold efter retsplejelovens § 755 kan en overordnet anholde en underordnet, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til disciplinen. Det vil kunne ske ved grov ulydighed eller grov respektstridig opførsel, især under overværelse af andre underordnede.

Ligeledes kan der ske *varetægtsfængsling* af disciplinære grunde, dog højest 7 dage. Betingelserne er her, at der er begrundet mistanke om, at

soldaten har overtrådt en bestemmelse i militær straffelov, der kan forventes at give fængselsstraf.

Hvis der foreligger en overtrædelse af straffeloven, anvendes retsplejelovens § 762, hvorefter de almindelige fængslingsbetingelser skal være opfyldt.

I modsætning til reglerne om *ransagning* i retsplejelovens §§ 793- 796 kan der i militære straffesager ske ransagning på militært område uden retskendelse, og uden at den mistænkte kan kræve indgrebet indbragt for retten. Det følger af militær retsplejelov § 12. Betingelserne er, at der er begrundet mistanke om, at der er begået en lovovertrædelse, der kan medføre frihedsstraf, og at indgrebet er af væsentlig betydning for efterforskningen. Tjeneste- og lejeboliger er dog undtaget fra denne regel. I disse tilfælde kan ransagning kun finde sted efter reglerne i retsplejeloven.

Særreglen om den udvidede adgang til ransagning på militært område (kollektiv ransagning/razzia) er undergivet auditørens kompetence, og sagen skal heller ikke efterfølgende indbringes for retten.

Der er i militær retsplejelov § 14 i øvrigt hjemmel til at udstrække den frist på 24 timer, indenfor hvilken en anholdt efter retsplejeloven skal fremstilles for en dommer eller ransagning eller beslaglæggelse, der ikke er sket efter retskendelse i visse tilfælde skal indbringes for retten. Ved tjeneste uden for landets grænser, ved orlogsskibe på togt eller i øvrigt under ekstraordinære forhold kan fristen forlænges indtil 3 gange 24 timer.

Udover de beskrevne supplerende bestemmelser gælder der særlige regler om begrænsning af det almindelige offentlighedsprincip af hensyn til den militære sikkerhed (§ 4), en særlig (fakultativ) værnetingsregel (§ 5) og en særregel om forkyndelse af anke/kære (§ 16).

Efterforskning af straffesager m.v. i udlandet (missionsområder)

Et andet særkende ved Auditørkorpset er det forhold, at det som en militær myndighed under Forsvarsministeriet har mulighed for at indrejse og udføre en række myndighedsopgaver i et missionsområde uden at være forpligtet til at søge værtslandets myndigheder om tilladelse til at indrejse og gennemføre den ønskede efterforskning. Denne mulighed har politiet ikke. Der kan herom nærmere henvises til afsnittet nedenfor om efterforskning i internationale missionsområder.

Særlige kompetencer for militære myndigheder

Der er i militær retsplejelov tillagt militære myndigheder og overordnede en række særlige kompetencer. I militær retsplejelov § 10 og § 15 er henholdsvis overordnede/militære myndigheder tillagt en selvstændig kompetence til under nærmere omstændigheder at foretage anholdelse og til at udtage udåndingsprøver eller fremstille per-

sonel til udtagning af blodprøver samt til afgivelse af urinprøver.

Desuden kan *enhver* efter retsplejelovens § 755, stk. 2, anholde en person, hvis den pågældende træffes under - eller i umiddelbar tilknytning til - udøvelsen af et strafbart forhold.

Det er kun de nævnte indgreb, der kan foretages uden forudgående kontakt til auditøren. Hvis blodprøven f.eks. giver anledning til en militær straffesag, skal sagen straks overgives til Forsvarets Auditørkorps. Tilsvarende skal tjenestestedschefen og Forsvarets Auditørkorps straks underrettes ved anholdelse foretaget i medfør af militær retsplejelovs § 10 eller retsplejelovens § 755, stk. 2.

Hertil kommer en særregel uden for straffeprocessen om adgangskontrol ved militære områder efter § 13.

Samarbejdet med politiet og den civile anklagemyndighed

Det følger af militær retsplejelov, at politiet er forpligtet til at yde auditørerne bistand under efterforskningen i militære straffesager. Politiet kan også af egen drift foretage uopsættelige efterforskningskridt i disse sager, men skal straks underrette auditøren herom.

Fremkommer der i en straffesag mod en militærperson flere forhold, som dels påtales af auditøren dels af den almindelige anklagemyndighed, sker retsforfølgningen som udgangspunkt under en militær straffesag. Det følger af militær retsplejelov § 3. Sagen kan dog ved enighed mellem de to anklagemyndigheder behandles som en almindelig (civil) straffesag. Det vil her normalt være afgørende, hvilket forhold, der i straffemæssig henseende er det mest tungtvejende.

Omfatter retsforfølgningen både militært personel og civile, aftales det mellem de to anklagemyndigheder ud fra samme princip, om sagen skal behandles som en militær eller en civil straffesag.

Da anmeldelser om strafbare forhold fra borgerne ofte vil indgå til politiet, forudsættes det således, at politiet snarest tager kontakt til den militære anklagemyndighed, hvis mistanken rettes mod militært personel og et eller flere af de anmeldte forhold har forbindelse med tjenesten eller militært område.

Militær straffelov indeholder bestemmelser om strafansvaret for pligtforsømmelser begået af tjenstgørende militært personel m.v.

Lovreformen i 2005 tilsigtede en væsentlig afkriminalisering af militære forseelser. Derfor er en række forhold, som efter den tidligere retstilstand ville være blevet bedømt som strafbare overtrædelser af den militære straffelov, ikke længere strafbare.

Den væsentligste ændring består i, at gerningsbeskrivelserne i den ny militære straffelov, dvs. beskrivelsen af hvad der er strafbart, forudsætter, at der er tale om en grovere handling. Denne handling skal endvidere være begået enten med forsæt, dvs. med vilje, eller som følge af grov uagtsomhed hos gerningsmanden. Det betyder, at alle mindre grove og simpelt (almindeligt) uagtsomme handlinger ikke længere kan straffes. Sådanne handlinger kan derimod sanktioneres administrativt i en militær disciplinarsag.

Reglen om almindelig pligtforsømmelse findes i lovens § 27. Det er kun den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, som vil kunne straffes efter den militære straffelov.

Selv om ændringerne af militær straffelov som nævnt har betydet en omfattende afkriminalisering, er der i den ny lov indsat et mindre antal nye straffebestemmelser, der udtrykkeligt fremhæver forhold, som tidligere var strafbare efter den dagældende bestemmelse i militær straffelov § 15 om almindelig pligtforsømmelse.

De særligt fremhævede strafbestemmelser vedrører overordnede, som undlader at gribe ind over for en underordnets krænkende adfærd over for andre ("myndigheds ikke-brug", § 17), overordnede som forsætligt krænker en underordnet (§ 18) og personel, som udsætter en sideordnet for særligt krænkende behandling, herunder for nedværdigende ritualer (§ 19).

Desuden er reglerne for strafbar spiritusindtagelse og besiddelse af euforiserende stoffer præciseret (§§ 20 og 22).

Forsvarsministeren kan endvidere efter § 21 fastsætte bestemmelser om faste promillegrænser på særlige områder, særlig når sikkerhedsmæssige forhold begrunder dette. Regler er fastsat ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009.

Under hensyn til erfaringerne fra de senere års fredsstøttende og andre militære operationer i udlandet indeholder militær straffelov en række særlige bestemmelser, som finder anvendelse under væbnet konflikt. Problemstillingen er nærmere beskrevet nedenfor.

Med henblik på udtrykkeligt at fastslå, at tortur - også hvis der er tale om en overtrædelse af den militære straffelov - skal være en strafskærpende omstændighed, er der i den militære straffelov indsat en strafskærpendesbestemmelse for torturhandlinger, der svarer til strafskærpendesbestemmelser i straffelovens § 157 a.

Militær straffelov § 27 a er indsat ved lov nr. 494 af 17. juni 2008 om ændring af straffeloven og militær straffelov (Strafskærpelse for tortur), der trådte i kraft den 1. juli 2008.

Der er endvidere indføjet en bestemmelse som § 10 a, hvorefter der ikke indtræder forældelse for lovovertrædelser omfattet af § 27 a.

Overtrædelser af den militære straffelov, som indebærer torturhandlinger, kan ske såvel under som uden for væbnet konflikt. Som eksempel på en overtrædelse *under væbnet konflikt*, hvor en strafskaerpelsesbestemmelse i den militære straffelov kan være relevant, kan nævnes en overtrædelse af militær straffelovs § 36, stk. 2, hvor der i strid med artikel 13 i 3. Genève-konvention om krigsfangers behandling er påført en krigsfange stærk fysisk smerte eller lidelse for at skaffe oplysninger fra krigsfangen.

Som eksempel på en overtrædelse *uden for væbnet konflikt* kan nævnes en overtrædelse af militær straffelovs § 27, hvor der påføres en person stærk fysisk smerte eller lidelse for at afstraffe vedkommende.

Ny bestemmelse om strafskaerpelse for tortur

»§ 27 a. Ved fastsaettelse af straf for en overtraedelse af denne lov skal det indga som en skaerpende omstaendighed, at overtraedelsen er begaaet ved tortur.

Stk. 2. Overtraedelsen anses for begaaet ved tortur, hvis den er begaaet i udoevelsen af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv ved at tilfoje en anden person skade pa legeme eller helbred eller staerk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse

1) for at skaffe oplysninger eller en tilstaelse fra nogen,

2) for at afstraffe, skræmme eller tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget eller

3) pa grund af den paagaeldendes politiske overbevisning, køn, race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.«

Nye strafferetlige undersøgelser i 2008

Forsvarets Auditørkorps har i 2008 oprettet 1.831 nye sager om strafferetlig efterforskning mod 1.788 året før. Der er i samme perioden afsluttet 1.482 sager mod 1.831 i 2007.

Sagerne omfatter - udover de straffesager, der er afgjort med en sanktion - en række sager, hvor der på baggrund af særlige hændelser i forsvaret, herunder hændelser i missionsområder om f.eks. beskydning og småhavarier, er foretaget indberetning til Auditørkorpset. I en række af disse sager bliver der imidlertid efter en konkret vurdering ikke indledt efterforskning. Kategorien omfatter endvidere sager om automatisk trafikkontrol, hvor fører er civil og derfor ikke omfattet af den militære retspleje. Disse sager behandles af politiet og den civile anklagemyndighed.

Der er i beretningsåret blandt andet indledt en strafferetlig undersøgelse af nogle alvorligere ulykkestilfælde, som endnu ikke har fundet deres afgørelse. Det er fundet hensigtsmæssigt at omtale enkelte af disse sager, der allerede har været genstand for omtale i medierne. Sagerne vil blive genstand for en mere omfattende omtale, når de er blevet afgjort.

Farum-sagen

I slutningen af 2005 var Farum Kommune ved hjælp af civile entreprenører i færd med at om-danne den tidligere kaserne til bebyggelsen Farum Nord.

Da arbejdere fandt to øvelsesshåndgranater i et vandhul, tilkaldte man personel fra Ammunitionsrydningskompagniet, og der blev indgået aftale med forsvaret om, at slammet skulle gennemgås af forsvaret.

Opgaven blev placeret hos Hærens Ingeniør- og ABC skole på Skive Kaserne om nødvendigt med støtte fra Ammunitionsrydningskompagniet. Arbejdet blev påbegyndt den 5. december 2005 og blev midlertidigt standset den 12. december 2005, da flere medarbejdere havde følt sig syge under arbejdet. Efter at de var blevet forsynet med åndedrætsværn, blev arbejdet genoptaget.

Efterfølgende er der blevet indledt i hvert fald en arbejdsskadesag, der har godtgjort, at vandhullet indeholdt gift formentlig til bekæmpelse af insekter. Analyser af slammet har tillige vist, at det indeholdt olie, diesel og tungmetaller.

Der blev i oktober 2008 indgivet anmeldelse mod forsvaret for overtrædelse af arbejdsmiljøloven, og Auditørkorpset har siden foretaget en omfattende efterforskning. Sagen verserer stadig.

Vådeskudsulykke ved Hevring skydeterræn

Den 3. oktober 2008 blev en soldat fra 1. Lette Opklaringseskadron ramt i overarmen af et skud under øvelse i Hevring Skydeterræn. Sagen verserer stadig.

Vådeskudsulykke under øvelse i Sverige

Under en fælles dansk-svensk øvelse den 6. november 2008 i Karlsborg blev to personer fra Søværnets Frømandskorps ramt af skud. Årsagen til ulykken undersøges af de svenske myndigheder og Forsvarets Auditørkorps.

Undersøgelserne verserer fortsat og vil blive omtalt i en kommende beretning.

Forsvarets Auditørkorps har endvidere efterforsket sager, som i medfør af militær retsplejelov er overdraget til politiet.

Sanktioner i militære straffesager i 2008

Forsvarets Auditørkorps har i 2008 registreret 1831 nye sager under anklagevirksomheden. Heraf førte i alt 641 til strafforfølgning. 10 sager blev afgjort med fængselsstraf, 618 sager med bøde, og 13 sager med tiltalefrafald. I 2007 førte 532 sager til strafforfølgning, mens tallet for 2006 var 395.

Antallet af sanktioner er således steget med 109 svarende til 20 % fra 2007. Set i forhold til 2006 er der tale om en stigning på 62 %.

Der kan være flere årsager til stigningerne i antallet af afgørelser med tiltalegrundlag. En del af forklaringen på stigningen fra 2006 til 2007 skyldes formentlig, at antallet af afgørelser i 2006 var ekstraordinært lavt på grund af en række tekniske forhold. Derudover har militærpolitiet i både 2007 og 2008 markant forøget antallet af trafikkontroller. Langt størstedelen af stigningen i antallet af afgjorte sager kan findes inden for færdselslovgivningen og må tilskrives militærpolitiets indsats på militære områder.

Sanktioner for overtrædelse af	2006	%	2007	%	2008	%
militær straffelov	144	36,5 %	214	40,2 %	230	35,9 %
civile straffebestemmelser	251	63,5 %	318	59,8 %	411	64,1 %
• <i>straffeloven, færdselsloven m.v.</i>						
I alt	395	100 %	532	100 %	641	100 %

Overtrædelser af færdselsloven tegner sig for ca. 60 % af alle begåede forseelser.

I dette afsnit beskrives en række af de sager, Auditørkorpsen har behandlet i beretningsåret. Be-

skrivelsen omfatter alene sager, der er afsluttet med en sanktion i 2008. Der kan endvidere henvises til det uddybende statistiske materiale i bilagene til beretningen.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

I dette afsnit beskrives behandlingen af overtrædelse af militær straffelov. Gennemgangen følger systematikken i loven.

Antallet af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er alene steget med 16 afgørelser. De hyppigste overtrædelser af militær straffelov vedrører sager om pligtforsømmelse efter § 27, ulovligt fravær efter § 25 og påvirkethed i tjenesten efter § 20. Fordelingen af sanktionerne fremgår af bilag 8.

Der er også registreret en lille stigning i antallet af sanktioner ved de udsendte styrker, fra 50 sager i 2007 til 56 sager i 2008. Af det samlede antal sanktioner vedrører 41 sager overtrædelse af § 27. Godt halvdelen af disse vedrører overtrædel-

ser begået i tjenesten, i særdeleshed færdselsrelaterede overtrædelser samt utilsigtet skudafgivelse. Tre sager vedrører bortkomst af våben.

For så vidt angår overtrædelser begået i fritiden er der især tale om overtrædelse af toldreglerne, samt enkelte sager om besiddelse af ulovlige knive og brud på alkoholbestemmelserne.

Generalauditøren har i Meddelelse 7/2007 fastsat vejledende minimumstakster for bøder for overtrædelse af militær straffelov. Auditørernes mulighed for at frafalde tiltale for overtrædelse af militær straffelov er reguleret i Meddelelse 5/2006. Meddelelserne er optrykt som bilag til beretningen.

Pligter som underordnet

§§ 11-13 i militær straffelov regulerer de særlige pligter underordnet personel har i den militære orden, primært pligten til at adlyde en (lovlig) given ordre og respekten for overordnede. Der har i 2008 alene været to sager der har ført til straf. I begge sager har hovedforholdet været ulydighed efter § 11, men de pågældende har tillige optrådt respektstridigt efter § 13. Bødetaksten for overtrædelse af § 11 er 1.500 kr., der under skærpende omstændigheder hæves.

I den ene af sagerne var der tale om gentagen ulydighed samt respektstridig optræden, hvorfor bøden blev udmålt til 2.500 kr. Den anden sag vedrørte forhold begået under tjeneste i missionsområde under operative forhold og i overværelse af kolleger, hvorfor der blev udmålt en bøde på 3.000 kr. Herudover er der en enkelt sag, hvor hovedforholdet er henført under militær straffelovs § 27, kaserneuorden, men hvor pågældende i situationen også har gjort sig skyldig i overtrædelse af såvel militær straffelovs § 11 som § 13.

Der er ikke truffet afgørelse om sanktioner for mytteri efter § 12.

Pligter som overordnet og sideordnet m.v.

§§ 15-19 i militær straffelov regulerer de særlige pligter, som overordnet og sideordnet personel har i det militære system. Der er primært tale om pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelser af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende). Der har ikke været sager af denne karakter i 2008.

Rusmidler m.v.

§§ 20-23 i militær straffelov regulerer personellens omgang med alkohol, euforiserende stoffer og lignende.

Der har i 2008 været 35 tilfælde af overtrædelse af § 20 om påvirkethed i tjenesten. 30 sager vedrørte alkoholindtagelse mens de øvrige fem tilfæl-

de vedrørte indtagelse af euforiserende stoffer. Bødetaksten er i udgangspunktet 2.000 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste eller er der tale om gentagelsestilfælde udmåles en bøde på 3.000 kr.

Den typiske § 20 situation opstår, når en værnepligtig menig om morgenen i forbindelse med stueeftersyn eller lignende konstateres så beruset, at han ikke kan vågne, går vaklende, taler snøvle og usammenhængende og lignende. Gerningsindholdet er opfyldt, når pågældende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuld forsvarlig måde. Bevis for strafskyld ligger således snarere i registrering af pågældendes ageren og optræden end i måling af alkoholpromille. Der tages derfor kun sjældent blodprøve i denne type sager.

Spirituspåvirket marinekonstabel

J.nr. 2008/002251

En marinekonstabel havde i forbindelse med spadseretilladelse under togt i Grønland, hvor skibet lå på to timers varsel, bragt sig i en sådan tilstand, at han ikke var i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde. Han havde indtaget alkohol i et sådant omfang, at han var synligt spirituspåvirket med spirituslugt, vaklende gang og usammenhængende tale til følge. Han vedtog et bødeforelæg på 2.000 kr. for sin forseelse.

I tre tilfælde havde danske soldater udsendt i mission indtaget euforiserende stoffer ved at have røget på en hash joint. Der blev i alle tre tilfælde udmålt en bøde på 3.000 kr. Der blev herved lagt vægt på, at overtrædelsen skete under international tjeneste i et missionsområde, hvor danske soldater jævnligt er i kamp, og at indtagelsen skete på et tidspunkt, hvor de indgik i en militær en-

hed, som kunne påregne at blive indsat med meget kort varsel, og således også på et tidspunkt hvor de var påvirket.

Militær straffelov § 21 vedrører overtrædelse af promillegrænser på særlige områder, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold begrundet det. Forsvarsministeriet har i marts 2009 udstedt en bekendtgørelse, og der har derfor ikke foreligget sager i 2008.

Militær straffelov § 22 kriminaliserer besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer på militært område eller i tjenesten. Soldater, der indtager stoffer i fritiden uden for det militære område,

kan således ikke straffes efter militær straffelov § 22. De kan derimod efter omstændighederne straffes efter militær straffelov § 20.

Der har i 2008 været ti sager om overtrædelse af § 22. Otte af sagerne blev afgjort med en bøde, mens de to øvrige blev afgjort med en fællesstraf med en tidligere dom og et tiltalefrafald.

Bødeniveauet følger det bødeniveau, der gælder i civile sager, og minimumstaksten er nu 2.000 kr. for besiddelse af meget små kvanta hash eller andre stoffer til eget brug. Den største bøde var på 6.000 kr. for besiddelse af kokain.

Spørgsmålet om hjemsendelse af militært personel i forbindelse med indtagelse eller besiddelse af euforiserende stoffer indgår ikke i en militær straffesag

En sag om hjemsendelse af værnepligtigt personel fra Vordingborg Kaserne i forbindelse med indtagelse af euforiserende stoffer gav i 2008 anledning til flere spørgsmål til forsvarsministeren fra medlemmer af Folketinget.

Forsvarsministeriet udtalte i besvarelsen af spørgsmål S 1742:

"Som det fremgår mere generelt af min besvarelse af spørgsmål nr. S 1480, mener jeg ikke, at værnepligtige uden videre skal slippe for værnepligt, fordi de bliver antruffet med hash eller bliver testet positive for hash i tjenesten. Hvorvidt de skal straffes efter den militære straffelov, afhænger af, om den militære straffelov er overtrådt."

Bestemmelserne i militær straffelov

Efter militær straffelov § 20 kan tjenstgørende militært personel pådrage sig strafansvar ved at være påvirket af spiritus eller euforiserende stoffer m.v., når man ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuld forsvarlig måde. Militær straffelov § 22 kriminaliserer derimod besiddelse/indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område. Overtrædelse af disse bestemmelser straffes typisk med en bøde efter militær straffelov. Sådanne sager kan ikke afgøres med en disciplinær sanktion.

Bedømmelseskommissionen

I de tilfælde hvor forsvaret finder, at soldatens misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer gør soldaten uegnet til militærtjeneste, da kan forsvaret stille soldaten for en bedømmelseskommission, der afgør om soldaten er egnet eller ikke-uegnet. Denne beslutning er alene en forvaltningsmæssig afgørelse og er således ikke undergivet Auditørkorpsets kompetence.

Vagtforseelse i Afghanistan

J.nr. 2008/001199

En overkonstabel havde på et tidspunkt mellem kl. 03.00 og 05.00 under udsendelse i missionsområde groft tilsidesat sine pligter som vagt, idet han under vagt i radarpejlevogn faldt i søvn (blundede). Ved vurderingen af forholdet og udmålingen af bøden blev der lagt vægt på, at overtrædelsen fandt sted under international tjeneste på Kandahar Airfield, som på tidspunktet for overtrædelsen jævnligt var udsat for beskydning, og at vagten i radarpejlevognen var en væsentlig del af beskyttelsen herimod. Overkonstabeln vedtog en bøde på 2.500 kr.

Offentlig uorden og synlig beruselse reguleres efter militær straffelov § 23. For at straffe efter bestemmelsen kræves, at man gennem beklædning eller lignende viser klart tilhørsforhold til forsvaret. Denne sidste betingelse skal dog ikke være opfyldt for så vidt angår tjeneste i udlandet.

Der har i 2008 alene været en enkelt overtrædelse af bestemmelsen. Der var her tale om udsendt soldat, der i sin fritid som tilskuer ved en koncert forstyrrede den offentlige orden. Den pågældende vedtog en bøde på 1.500 kr.

Andre pligtforsømmelser

§§ 24 – 27 omfatter andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne. Der har inden for denne gruppe været én sag, der blev afgjort med betinget fængsel 169 sager blev afgjort med bøde, mens 12 sager blev afgjort med tiltalefrafald.

Til sammenligning var der i 2007 henholdsvis 153 sager med bøde og 10 sager med tiltalefrafald.

Vagtforseelse efter § 24 tegner sig for 10 sager. Vagtforseelser kan opstå, når vagten er tiltrådt. En udeblivelse fra vagt vil således ikke være omfattet af § 24, men typisk af § 25 om udeblivelse. Tre af sagerne drejer sig om vagter, der har sovet under vagt i et missionsområde. I to andre sager også fra missionsområde har vagterne læst eller set film på vagten og i to yderligere tilfælde har vagterne ikke opretholdt en udendørs vagt. Det er ved bødeudmålingen i alle tilfælde blevet anset som en skærpende omstændighed, at området, de gjorde vagt i, jævnligt blev udsat for beskydning, at de var ansvarlige for sikkerheden i områder, hvor danske soldater opholdt sig eller var en del af adgangskontrollen i kontrollerede områder.

Bøderne blev i alle tilfælde udmålt til mellem 2.000 og 4.500 kr. Sidstnævnte omfattede dog to forhold. De tre sidste sager vedrører alle overtrædelser i Danmark. En havde hvilet i sovepose under vagt, en havde trods forbud herom talt i mobiltelefon under vagt ved et af de kongelige slotte, mens en tredje to gange havde forladt sin vagt ved en skole. Sidstnævnte modtog en bøde på 3.000 kr., mens der i de to øvrige sager blev udmålt bøder på 1.500 kr.

Udeblivelse efter militær straffelov § 25 er fortsat den hyppigst overtrådte bestemmelse. Langt størstedelen af sagerne drejer sig om værnepligtige, der er udeblevet fra første mødedag ved Hærens Basis Uddannelse (HBU). Disse sager afgøres med bøder, der stiger ved gentagelse. Ved gentagelser ud over fire gange kan frihedsstraf idømmes. Andre – men færre sager – drejer sig om udeblivelse under militærtjeneste. Her anses mere end ti tjenestedages fravær i HBU perioden som groft fravær og dermed en straffesag, hvor sanktionen er bøde. Den pågældende bliver som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste. Sager om fravær af kortere varighed afgøres med disciplinarmiddel.

87 sager blev afgjort med bøde, mens 11 sager blev afgjort med tiltalefrafald. En enkelt sag medførte betinget frihedsstraf, fordi tiltalte i perioden 2000 til

2008 tidligere var straffet fem gange for lignende overtrædelser.

Der har i 2008 alene været en sag om militært hærværk efter militær straffelov § 26, som også omfatter bortkomst af materiel.

Hærværk på Garderstaturen

J.nr. 2008/000818

En værnepligtig garder vedtog en bøde på 1.000 kr. for med en sprayflaske at have malet garderstaturen med blå farve, hvorved der skete skade for 1.875 kr. Garderen indgik endvidere aftale om betaling af erstatning.

sømmelse, der ikke er reguleret i nogen af de øvrige bestemmelser. Forholdene er her blandet, men kan på baggrund af de hidtidige afgørelser inddeles i nogle hovedkategorier.

- Sager om utilsigtet skudafgivelse uden for afladerør og med fare for personel. Der var syv af den type sager i 2008. Fem fra missionsområder og to fra Danmark.
- Sager fra missionsområder, hvor de pågældende er i besiddelse af våben, der efter dansk lovgivning ikke er lovligt i Danmark, typisk springknive eller enhåndsbetjente foldekniive. Der var 3 sager af denne type i 2008.
- Kaserneuorden med elementer af hærværk, kraftig beruselse, voldslignende adfærd o.a.
- Grove forglemmelser blandt andet med hensyn til våben.
- Overtrædelse af toldreglerne ved at hjemsende cigaretter fra missionsområder uden toldberigtigelse. Der var 12 sager af denne type i 2008. Sagerne afgøres efter de almindelige takster for afgiftsunddragelse, hvor bøden fastsættes til tre gange den aktuelle afgift inklusiv toldværdi. Dvs. typisk ca. 1.000 kr. pr. karton cigaretter.

Den største bøde i 2008 blev udmålt til 9.000 kr. Auditørkorpset har ikke behandlet sager om smugleri af andet end cigaretter

- Overtrædelse af færdsels- og sikkerhedsbestemmelser for køretøjer i missionsområderne udgør en stor gruppe af overtrædelser efter § 27. Således blev 15 sager fra missionsområder afgjort efter denne bestemmelse i 2008. Bødeniveauet svarer til det, der gælder tilsvarende overtrædelser i Danmark.
- Andet, herunder bl.a. privatkørsel i forsvarets biler, undladt at kontrollere rejseafregning og gentagne overtrædelser af disciplinarlovgivningen.

Misbrug af forsvarets køretøjer

J.nr. 2008/001208

En værnepligtig vedtog en bøde på 1.500 kr. for i seks tilfælde at have anvendt forsvarets køretøjer, som kun må anvendes til tjenstlig kørsel, til privatkørsel hovedsageligt mellem sit tjenestested og sit hjem. Han havde i den forbindelse otte gange anvendt forsvarets brobizz ved passage af Storebæltsbroen. Den pågældende soldat indgik et frivilligt forlig med forsvaret om betaling af i alt 4.830 kr. for brug af køretøjerne og for brugen af brobizzen.

Der var i alt 71 sager om overtrædelse af § 27, der blev strafsanktioneret med bøde. I et tilfælde blev der givet tiltalefrafald. I dette tilfælde havde en sergent i strid med sikkerhedsbestemmelserne antændt krudt fra et kanonslag. Imidlertid var pågældende selv kommet til skade, hvorfor auditøren under hensyn hertil ikke fandt anledning til at udmåle en straf.

Der blev i en enkelt sag rejst tiltale for pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2. For-

holdet, blev begået i Camp Bastion, og sagen omtales neden for.

Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt

De alvorligste bestemmelser i militær straffelov findes i § 27 a om strafskærpelse for tortur, §§ 28-35

om forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed og §§ 36-38 om andre forbrydelser under væbnet konflikt.

Der har ikke foreligget sager af denne karakter i beretningsåret.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Overtrædelse af straffeloven udgør fortsat en meget lille del af de militære straffesager. Der var 14 sager om overtrædelse af straffelovens bestemmelser i 2008.

Uagtsomt manddrab

Der har foreligget en enkelt sag om uagtsomt manddrab. Sagen omtales neden for.

Vold

Der var tre sager om vold efter straffelovens § 244. To sager blev afgjort med bøder på 3.000 kr. Der var her tale om henholdsvis at have nikket en skalle og tildelt en lussing med knyttet eller flad hånd. I begge tilfælde med ringe skade til følge. Den tredje sag blev afgjort med en betinget dom.

Kaserneslagsmål

J.nr. 2008/04-7111-37

To værnepligtige indledte på sidste tjenestedag et slagsmål fordi den ene skulkede fra sine pligter under rengøringen. Den skulkende blev tildelt to knytnæveslag med næsebendsbrud og sprængt trommehinde til følge. Sagen blev afgjort med 40 dages betinget fængsel og en tillægsbøde på 3.000 kr. Den anden part i slagsmålet blev straffet med en bøde på 1.500 kr. for kaserneorden efter militær straffelovs § 27, stk. 1. Retten i Hillerøds dom af 7. februar 2008 j.nr. SS 8-152/2008

Berigelse

Berigelseskriminalitet udgjorde samlet syv sager. To sager om tyveri blev afgjort med betinget fængsel, mens fire sager blev afgjort med bøde. Den syvende sag vedrørte overtrædelse af straffelovens § 293 a - brugstyveri af motorkøretøj - og medførte en betinget frihedsstraf.

Tyveri af ammunition fra kaserne

J.nr. 2008/0009403

En våbenmekaniker opbevarede på sin bopæl 1189 stk. skarp ammunition og 10 stk. løs ammunition, som han for størstedelens vedkommende havde stjålet fra den kaserne, hvor han arbejdede. Retten lagde i skærpende retning vægt på, at tyveriet var begået i et ansættelsesforhold, og at der var tale om en ikke ubetydelig mængde skarp ammunition. I formildende retning lagde retten vægt på tiltaltes gode personlige forhold, ligesom der var tale om et enkeltstående tilfælde af relativ lille værdi. Våbenmekanikeren idømtes 30 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af 40 timers samfundstjeneste.

Retten i Aalborgs dom af 24. juni 2008 (SS 3-1668/2008)

Tyveri af dieselolie

J.nr. 2008/001343

En konstabel stjal ca. 22 liter dieselolie til en værdi af ca. 230 kr. ved at tanke sin private bil på en af kasernens tankanlæg. Han blev i retten idømt 10 dagbøder á 100 kr. for tyveri af mindre strafværdighed. Retten lagde vægt på, at selv om tyveriet var begået fra den pågældendes arbejdsplads, så var værdien af det stjålne begrænset, ligesom omstændighederne ved tyveriet i øvrigt talte i formildende retning. Retten på Frederiksbergs dom af 3. september 2008 (SS 2-4872/2008)

Andre overtrædelser af straffeloven

Der har herudover været et tilfælde om overtrædelse af straffelovens § 263, brud på meddelelsehemmeligheden, hvor en soldat havde skaffet sig adgang til nogen billeder, der var gemt på en kollegas mobiltelefon, samt et tilfælde om vold mod tjenestemand efter straffelovens § 119, frihedsberøvelse efter § 261 og afpresning efter § 281.

To sager om overtrædelse af straffelovens § 192 a, besiddelse af våben under særligt skærpende omstændigheder, er omtalt nedenfor.

Afpresning og vold mod MP

J. nr. 2008/001222

I sagen var en tidligere værnepligtig tiltalt for afpresning ved over to timer en nat at have truet forurettede, idet han udtalte noget i retning af: "Hvis du ikke skaffer pengene får det alvorlige konsekvenser. Jeg smadrer dig lige på stedet, ellers vil jeg få nogle andre til at gøre det" og derved under gentagen fremsættelse af lignende trusler at have tvunget forurettede til at hæve penge i flere pengeautomater, hvorved han skaffede sig en uberettiget vinding på 5.500 kr. Tiltalte havde den opfattelse, at forurettede skyldte ham pengene i forbindelse med en tidligere episode de to imellem, hvor en porcelænstand var blevet slået løs. Tiltalte var desuden tiltalt for vold mod tjenestemand efter straffelovens § 119 ved i forbindelse med en hjemsendelsesfest at have overfaldet en militærpolitibetjent, som han efter at være blevet anholdt af tildelte et spark i ryggen. Retten idømte tiltalte seks måneders fængsel, heraf fire måneder betinget. Ved udmåling af straffen lagde retten i skærpende retning vægt på forholdenes karakter og tiltaltes tidligere straffe for tilsvarende kriminalitet (berigelse og verbale trusler mod tjenestemand). I formildende retning lagde retten vægt på tiltaltes personlige forhold, herunder at han havde påbegyndt en uddannelse, hvorfor det undtagelsesvist var forsvarligt at gøre dele af straffen betinget. Retten i Næstveds dom af 13. november 2008 (SS 2720/08).

Grov våbenbesiddelse (maskinpistol)

J.nr. 04-7089-247

En oversergent havde fundet en tysk maskinpistol fra 2. Verdenskrig, der var gravet ned i jorden. Han havde rengjort maskinpistolen og herefter i et par år opbevaret den i et lukket skab på kasernen. Han havde ifølge sin forklaring i retten slået slagstiften i jorden, så den i en vis grad blev deformeret. På et tidspunkt havde han overdraget maskinpistolen til en overkonstabel for 3.000 kr.

Det fremgik af den kriminaltekniske erklæring, at der var tale om "et fuldt funktionsdueligt våben, der kan skyde bygeild. Våbnet er derfor egnet til at forvolde betydelig skade og må anses for omfattet af straffelovens § 192 a". Retten lagde ved sin vurdering vægt på de tiltaltes uddannelse og baggrund, herunder deres indgående kendskab til skydevåben. Retten fandt herefter, at begge de tiltalte måtte have indset muligheden for, at maskinpistolen var funktionsdygtig og egnet til at forvolde betydelig skade, ligesom de begge accepterede denne mulighed. Retten fandt derfor, at de begge havde haft til det fornødne forsæt til at besidde et særdeles farligt våben.

Oversergenten blev idømt fængsel i 4 måneder, der blev gjort betinget af 60 timers samfundstjeneste.

Overkonstabeln blev herudover fundet skyldig i at have opbevaret flere dele skarp og løs ammunition samt diverse kanonslag m.v. på sin bopæl og blev idømt fængsel i 5 måneder, der blev gjort betinget af 80 timers samfundstjeneste.

Retten i Næstveds dom af 6. februar 2008 (SS 4270/207).

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Overtrædelser af færdselsloven udgjorde med sine 384 sanktioner 60 % af samtlige 641 sanktioner i 2008. Dermed er færdselslovsovertrædelser langt den største forseelse inden for de militære straffesager.

Der er registreret en stigning i antallet af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven med godt 27 % fra 2007 til 2008. Der er hovedsagelig tale om en stigning i antallet af sager om tilsidesættelse af hastighedsregler, hvor en øget militærpolitivitet på landets tjenestesteder har medført en

betydelig stigning i sanktioner for overtrædelse af § 4 (skiltning). Militærpolitiet gennemfører typisk sine kontroller på militært område, hvor der ofte er fastsat en særlig lav hastighedsgrænse på 30 eller 40 km/t. Langt størstedelen af hastighedssagerne er således opstået på det militære område og ikke på almindelig vej.

Bødekataloget

Ved strafudmålingen følges taksterne i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 4/2000 (bødekataloget), der angiver anklagemyndighedens sanktionspå-

stande mv. i færdselsstraffesager. Bødekataloget revideres løbende i lyset af ny lovgivning eller domspraksis.

Minimumsbøden er som udgangspunkt 500 kr., og bøden ved flere overtrædelser af færdselsloven udmåles ved at sammenlægge den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, selvom overtrædelserne begås ved én eller flere handlinger (absolut kumulation).

Der udmåles en skærpet bøde for en række nærmere opregnede overtrædelser af færdselsloven, der af lovgiver vurderes som værende "trafikfarlige". Det gælder f.eks. også i gentagelsestilfælde.

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelov § 27.

Hastighedssager

Hastighedssager har således navnlig siden politiet har taget automatisk trafikkontrol (ATK) i brug udgjort en stor del af færdselssagerne.

Der var i 2008 158 sager om overtrædelse af færdselslovens § 4. Sagerne vedrører dels hastighedsforseelser på baggrund af hastighedskontrol på militære tjenestesteder, hvor der typisk er en hastighedsbegrænsning på 40 km/t eller lave, dels fra manglende efterlevelse af skilteanvisning, eksempelvis ved ikke at gøre holdt ved stoplinje og lignende. Sagerne er typisk anmeldt af militærpolitiet. Der var 63 af disse sager i 2007.

Der var 102 sager om overskridelse af de generelle hastighedsgrænser i færdselslovens § 42. I 2007 var der 123 sager af denne karakter. De fleste bøder for hastighedsovertrædelse lå i intervallet 500 til 1.000 kr. Der er således tale om et relativt stort antal færdselsforseelser, de fleste dog med en relativ lille procentvis overskridelse.

Udover bøde for overtrædelse af færdselslovgivningen, blev der også i 72 tilfælde givet et klip i kørekortet.

Klip i kørekortet

Klippekortordningen indebærer, at trafikanter, der gentagne gange overtræder de i færdselslovens § 125, stk. 2, nævnte bestemmelser, skal frakendes førerretten eller pålægges kørselsforbud. Dette gælder uanset, om overtrædelserne er begået ved flere forskellige kørsler, under ét kørselsforløb eller i samme situation.

Hvert klip gælder i tre år fra gerningstidspunktet og registreres i Det Centrale Kriminalregister. En fører, der inden for en periode af tre år gør sig skyldig i tre kliprelevante overtrædelser af færdselsloven, skal frakendes førerretten betinget i forbindelse med klip nr. 3.

En fører, der inden for de første tre år efter førstegangserhvervelse af førerret gør sig skyldig i to klip-relevante overtrædelser af færdselsloven, vil dog allerede i forbindelse med klip nr. 2 blive pålagt kørselsforbud, jf. færdselslovens § 127, jf. § 125, stk. 3, jf. stk. 2.

Overtrædelser omfattet af klippekortordningen omfatter trafikfarlige situationer, der ikke i sig selv medfører en frakendelse af førerretten. F.eks. medfører en overskridelse af hastighedsgrænse med mere end 30 % et klip i kørekortet

Sikkerhedsseler

76 førere og passagerer modtog et bødeforelæg på 500 kr. for ikke at anvende sikkerhedssele under kørslen i militære køretøjer eller på militært område. Alle disse sager er anmeldt af militærpolitiet i forbindelse med færdselskontrol på militære områder eller i forbindelse med militære øvelser. I 2007 var der samme antal sager.

Gentagne kørsler uden førerret

J.nr. 2008/001229

En konstabel blev af retten idømt en bøde på 12.000 kr. for i otte tilfælde at have ført militært køretøj, selvom førerretten var indtaget i forbindelse med vedtagelse af kørselsforbud. Det blev tillagt skærpende vægt, at pågældende tidligere var dømt for en tilsvarende forseelse. Retten i Næstveds dom af 18. november 2008 (17-2053/2008).

m.v.). Det er i bemærkningerne til det pågældende lovforslag forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til 1 måneds nettoløn gange promillen. I gentagelsestilfælde, eller hvis promillen overstiger 2,00, skal der som udgangspunkt fastsættes en frihedsstraf.

Spirituskørsel og uberettiget brug af militært køretøj

J.nr. 2007/000162

En officerskadet vedtog en tilkendegivelse om ubetinget frakendelse af førerretten i tre år samt en bøde på 18.000 kr. for overtrædelse af militær straffelovs § 27, stk. 1 og færdselslovens §§ 3 og 53, ved i forbindelse med en julefrokost uberettiget at have benyttet et militært køretøj, til kørsel på forsvarets område, i alkoholpåvirket tilstand og samtidig undladt at udvise fornøden agtpågivenhed, hvilket bevirkede, at han påkørte et vejskilt, hvorved der skete materiel skade for ca. 57.000 kr. Ved udmåling af bøden blev der taget hensyn til, at pågældende havde betalt erstatning for udbedring af de materielle skader.

Spirituskørsel og alvorligere færdselssager

Antallet af alvorligere færdselssager, herunder sager om spirituskørsel og sager, der har medført førerretsfrakendelse, er fortsat begrænset. I 2008 blev der i 20 tilfælde givet betinget frakendelse, kørselsforbud eller ubetinget frakendelse. Der var seks tilfælde af spirituskørsel.

Både antallet af sager om klip i kørekortet og frakendelse af førerretten er steget i forhold til 2007. En del af årsagen skal formentlig søges i etableringen af et bedre statistiksystem i 2008.

Bødeniveauet for spirituskørsel

Det nuværende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel

Arbejdsulykke på Almegårds kaserne

Sagsnr. 2008/001632

MOWAG Eagle-IV. Det var et køretøj af denne type, der var impliceret i ulykken. Foto: Forsvaret

I forbindelse med udskiftning og kontrol af drivaksler på et militært køretøj af typen Eagle IV blev en mekaniker dræbt, da køretøjet styrtede ned over ham, mens han demonterede vognens underdele. Ulykken skyldtes, at køretøjet ikke var forsvarligt understøttet. Arbejdstilsynet fandt, at der derved var sket et brud på arbejdsmiljølovens bestemmelser, fordi arbejdet var udført uden at det var planlagt, tilrettelagt og udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder at der var truffet effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for ned- og sammenstyrtning. Forsvarskommandoen vedtog en bøde på 25.000 kr. som Arbejdstilsynet havde indstillet.

Forsvarskommandoen har udtalt, at man vil tage skridt til en fremadrettet løsning med henblik på at undgå lignende ulykker.

Der har i 2008 foreligget et begrænset antal overtrædelser af den øvrige straffelagte særlovgivning. Der har blandt andet foreligget to sager om opbevaring af ulovlige dopingstoffer på militært område og en overtrædelse af arbejdsmiljøloven i forbindelse med en dødsulykke.

Der var endvidere 11 sager om overtrædelse af våbenlovgivningen. Ti af sagerne blev afgjort ved

bødeforelæg på mellem 700 og 5.000 kr., og en enkelt sag blev indbragt for retten. Fire af sagerne drejede sig om besiddelse af mindre kvanta skarp og løs ammunition. De øvrige sager drejede sig om besiddelse af ulovlige knive, herunder enhåndsbetjente foldeknive, der kan fastlåses i udfoldet position.

Påtaleopgivelse for enhånds- betjent foldekniv

2008/001963

En marinespecialist blev beordret til tjeneste på et inspektionsskib. Han medbragte på tjenesterejsen til skibet den af forsvaret udleverede enhåndsbetjente Leatherman-kniv, som sammen med øvrig udrustning i den bagage blev afleveret til indcheckning i lufthavnen. Den pågældende blev af politiet sigtet for overtrædelse af våbenlovgivningen, og sagen blev oversendt til Auditørkorpset. Auditøren sluttede sagen, fordi kniven var *udleveret* af forsvaret til brug i den daglige tjeneste, og den pågældende var i tjeneste. Auditøren bemærkede endvidere, at det følger af våbenlovens § 8, at våbenlovens § 4 ikke gælder for militære myndigheder.

Bøde for enhåndsbetjent foldekniv

J.nr. 2008/000372

I forbindelse med bagagekontrol i en lufthavn blev der i indskrevet bagage hos en overkonstabel fundet enhåndsbetjent foldekniv med en 8,6 cm lang klinge. Under sagen var det oplyst, at pågældende anvendte kniven i tjenesten. Kniven var dog ikke udleveret af forsvaret, og den var heller ikke godkendt af den pågældendes chef. Efter dommerens tilkendegivelse vedtog tiltalte at betale en bøde på 5.000 kr.

Retten på Bornholms dom af 7. november 2008 (SS 582/08).

Forsvarskommandoen har i slutningen af 2008 taget skridt til at få skabt klare regler på området. Reglerne forventes udsendt i foråret 2009.

Strafskærpelse for ulovlig besiddelse af knive på offentligt tilgængelige steder

Ved lov nr. 500 af 17. juni 2008 (ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven og lov om fuldbyrdelse af straf mv.) blev straffen for ulovlig besiddelse af skydevåben og knive på offentligt tilgængelige steder væsentligt skærpet, bl.a. således at ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængeligt sted fremover straffes med *fængsel*, medmindre særlig formildende omstændigheder begrunder en bødestraf. Lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2008 og er indarbejdet i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 6/2005 om sanktionspåstande i våbenlovssager.

Erstatningssager

Auditørkorpset behandler lejlighedsvis sager, hvor der rejses krav om erstatning, efter at en straffe-

sag er endeligt afgjort. Sagerne afgøres af auditørerne og generalauditøren efter bestemmelserne i

retsplejelovens kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Det følger af retsplejelovens kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, at en person, der har været udsat for *straffeprocessuelle indgreb*, efter bestemmelserne i retsplejelovens § 1018 a og § 1018 b har adgang til at rejse krav om erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade. Det følger endvidere af bestemmelsen i retsplejelovens § 1018 h, at der er mulighed for at rejse krav om erstatning for myndighedernes ansvarspådragende handlinger under strafforfølgningen.

Efter retsplejelovens § 1018 a kan der ydes erstatning til den, der har været anholdt eller varetaget som led i en strafferetlig forfølgning, og efter retsplejelovens § 1018 b kan der ydes erstatning til den, som har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb som led i en strafferetlig forfølgning.

Fremsættelse af en sigtelse og tiltalerejsning, herunder tilstedeværelse ved de dertil knyttede afhøringer og retsmøder, er i almindelighed ikke straffeprocessuelle indgreb, der er omfattet af retsplejelovens § 1018 b, jf. tillige lovens forarbejder, FT 1977-78, till. A, sp. 2402-2403.

Administrative afgørelser om erstatningsspørgsmålet kan indbringes for domstolene, hvis den erstatningssøgende ønsker det.

De takstmæssige beløb for ikke-økonomisk skade (tort m.v.) fastsættes årligt af Rigsadvokaten. Taksterne for 2008 blev fastsat i Rigsadvokatens Meddelelse 1/2008. Meddelelsen omfatter endvidere takster for salær til advokat for behandling af erstatningssagen. Taksterne finder også anvendelse i militære straffesager.

Afslag på erstatning i anledning af strafforfølgning

J.nr. 2008/000768

I juli 2006 satte Østre Landsret sidste punktum i en militær straffesag, hvor en officer og 4 MP-sergenter var tiltalt for ukorrekt behandling af tilbageholdte ved den danske bataljon i Irak. Østre Landsret frifandt de tiltalte.

I august 2006 fremsatte de fire sergenter krav om erstatning i anledning af den strafferetlige forfølgning. Det blev til støtte for kravet blandt andet gjort gældende, at Auditørkorpset ikke havde været tilstrækkelig kritisk i vurdering af vidneudsagn og billedokumentation, at dele af billedokumentationen blev fremlagt for sent for forsvarerne, og at sergenterne var blevet urimeligt behandlet af forsvaret.

De fremsatte erstatningskrav blev ikke imødekommet. Der blev herved lagt vægt på, at de erstatningssøgende ikke havde været frihedsberøvede eller været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb, jf. retsplejelovens kap. 93 a. Da anklagemyndigheden ikke fandtes at have handlet ansvarspådragende ved at rejse tiltale, og da det kunne dokumenteres, at den nævnte billedokumentation havde været fremlagt i den byretssagen, blev erstatningskravet afvist. Den administrative afgørelse er indbragt for retten. Sagen er endnu ikke afgjort.

Særlige undersøgelser i strafferetsplejens former

Auditørkorpset foretager jævnligt undersøgelser af en række særlige hændelser i forsvaret. Det gælder f.eks. alvorligere ulykkehændelser m.v.

Undersøgelsen foretages i strafferetsplejens former og har til formål dels at fastlægge

hændelsesforløbet, dels at danne grundlag for Auditørkorpsets vurdering af, om der skal gøres et strafretligt ansvar gældende i anledning af ulykken eller hændelsen. I det følgende beskrives enkelte af de sager, som Auditørkorpset har efterforsket i beretningsåret.

Ulykken på Flyvestation Karup

J.nr. 2008/000840, 2008/001534

T-17 Saab Supporter. Det var et skolefly af denne type, der var involveret i ulykken. Foto: FAUK.

Flyvevåbnets Flyveskole har igennem en årrække afviklet pårørendearrangementer ("forældre-dag") på Flyvestation Karup. Den 28. marts 2008 afviklede Flyveskolen på ny en sådan forældredag, der blandt andet omfattede en opvisning udført af fire T-17 skolefly. Det ene T-17 fly påkørte - efter landing og i forbindelse med at de fire fly taxiede ind til et parkeringsareal foran en hangar - med venstre vinge en pårørende til en af skolens elever. Den pårørende befandt sig på et græsareal tæt op til den asfalterede plads for de 4 fly. Den pårørende pådrog sig så alvorlige kvæstelser, at han ca. 3 uger efter ulykken afgik ved døden.

Auditørkorpset iværksatte straks en strafferetlig undersøgelse af ulykkesforløbet med henblik på at fastlægge eventuelle mangler ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af arrangementet samt sikkerhedsforholdene ved publikumsområdet ved hangaren. Der blev endvidere undersøgt, hvorvidt der kunne rettes et strafferetligt ansvar mod piloten på ulykkesflyet for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241.

Ved de indledende afhøringer til auditørrapport blev relevant personel fra Flyveskolen, herunder piloten på ulykkesflyet, afhørt uden sigtelse og uden pligt til at udtale sig. Forsvarschefens Flyhavarikommission iværksatte sideløbende med auditørens strafferetlige efterforskning en undersøgelse af hændelsesforløbet.

Umiddelbart forud for en afhøring af piloten med henblik på sigtelse for uagtsomt manddrab blev det oplyst, at piloten var ansat på en civil kontrakt for pensionerede militære tjenestemænd i civile stillinger. Piloten var 62 år og varetog tjenesten som chef for en afdeling ved Flyveskolen. Han var efter ansættelseskontrakten *ikke* omfattet af den militære straffelov, selvom han i den daglige tjeneste, herunder ved den indledende afhøring til auditørrapport, fremstod i og bar militær uniform med grads-distinktioner. Sagen kunne herefter ikke gennemføres som *militær* straffesag, og denne del af sagen blev den 29. maj 2008 sendt til Midt- og Vestjyllands Politi til afgørelse. Sagen var medio februar 2009 endnu ikke afgjort.

Auditøren foretog herefter en vurdering af Flyveskolens ansvar for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og varetagelsen af sikkerhedsmæssige opgaver. Auditøren besluttede den 9. juli 2008 at indstille efterforskningen mod personel ved Flyveskolen, fordi betingelserne for at pålægge strafansvar efter militær straffelovs § 27, stk. 1 eller 2, (grov eller særlig grov pligtforsømmelse) ikke var til stede.

Auditøren lagde herved navnlig lagt vægt på, at arrangementet blev afviklet som et "rutine-arrangement" på samme måde som ved gennemførelsen af mange tidligere arrangementer af samme karakter, at en udtrykt tvivl og usikkerhed om ansvarsfordelingen, herunder for briefing om sikkerhed, i et vist omfang måtte tilskrives et uklart bestemmelsesgrundlag, at en gældende sikkerhedsafstand på 15 meter mellem publikumsområder og taxiende fly i overensstemmelse med tidligere praksis, ikke blev anset for gældende for et mindre og rimeligt kontrollabelt arrangement som "forældre-dagen", der ikke blev anset for et egentlig Fly-show o.l.

Auditøren lagde endelig vægt på, at den pårørende *ikke* var blevet ramt af T-17 flyets vinge, hvis piloten havde taxiet flyet langs taxiafmærkningen på p-pladsen.

Auditøren fremsendte herefter sagen til chefen for Flyvevåbnet til vurdering af et eventuelt disciplinansvar for personel ved Flyveskolen og Flyvestation Karup.

Problemstillingen om pilotens særegne status har givet anledning til drøftelser med Forsvarskommandoen.

Særligt om efterforskning af sager i internationale missionsområder

Formålet med efterforskningen

Forsvaret udsendte også i 2008 militære styrker til en række lande, hvor de to største kontingenter var indsat i Afghanistan og i Kosovo. I 2008 blev 11 danske soldater dræbt i kamp eller ved angreb på danske styrker i Afghanistan. 1 soldat blev dræbt ved en tragisk vådeskudsulykke, også i Afghanistan. Endelig blev en soldat dræbt ved en færdselsulykke i Irak. 2008 blev dermed det år, hvor det største antal danske soldater er faldet i kamp siden 1943.

Auditørkorpsets virksomhed blev derfor også i 2008 præget af tjenesten i de internationale missioner og de særlige krav, som stilles til efterforskningen af straffesager, ulykker og kamphandlinger i udlandet og ikke mindst i et missionsområde.

Efterforskningen af sagerne har primært til formål at klarlægge hændelsesforløb og uddrage eventuelle erfaringer heraf. Chansen for at pågribe en gerningsmand til en eventuelt strafbar krigshandling er normalt meget ringe.

Personel fra Auditørkorpset foretager som udgangspunkt udrykninger til missionsområder med henblik på efterforskning mv. i militære straffesager, hvor der er mistanke om strafbart forhold begået af dansk militært personel, og hvor sagens karakter og/eller omfang kræver efterforskning ved auditørfuldmægtig. Desuden sker udrykning i sager, hvor der er behov for undersøgelse af dansk militært personels magtanvendelse, som resulterer i døde eller alvorligt sårede civile, og hvor der ikke er tale om egentlige kamphandlinger. Auditørkorpset foretager endvidere typisk udrykning til hændelser og ulykker, hvor dansk personel er dræbt eller alvorligt tilskadekommet. Auditørkorpset foretager endelig udrykning til sager, som herudover påkalder sig særlig interesse og i tilfælde, hvor der fremsættes anmodning herom fra relevant militær chef. Udrykningerne er reguleret i Generalauditør Meddelelse 5/2007.

Auditørfuldmægtige i Camp Bastion 2008. Foto: FAUK.

Drab på danske soldater

De alvorligste sager, Auditørkorpset har efterforsket i missionsområder i de senere år, har alle vedrørt drab på danske soldater, som er faldet i kamp eller i øvrigt blevet dræbt ved angreb på danske enheder. I 2006 foretog Auditørkorpset således udrykning med henblik på efterforskning af samtlige dødsfald, som skete under tjeneste i internationale missioner. Alle udrykningerne skete til Irak. To sager vedrørte drab som følge af vejsidebombeangreb på danske styrker, og i en sag var en dansk soldat blevet dræbt ved beskydning i forbindelse med en kamphandling. En del af efterforskningsmaterialet om vejsidebomber er efterfølgende blevet videregivet til Hærens Kampscole til brug for forsvarets udnyttelse af erfaringerne herfra. I den sidste sag var en soldat blevet dræbt i en ulykke med et køretøj, som væltede rundt i forbindelse med indøvelse af taktisk kørsel inde på den danske lejrs område. Efterforskningen viste, at der ikke var noget at bebrejde føreren af køretøjet i anledning af ulykken.

Auditørkorpset foretog i 2007 udrykning til missionsområder i to tilfælde i forbindelse med efterforskning af drab på danske soldater i forbindelse med kamphandlinger mv. I alt syv personer mistede i 2007 livet under kamphandlinger i Irak og Afghanistan. Den ene udrykning skete til Irak, hvor en sol-

dat blev dræbt af skud i en træfning med oprørere den 14. maj 2007 i Al Harta forstaden til Basra. Den anden udrykning blev foretaget til Helmand i forbindelse med undersøgelsen af mistanken om britiske soldaters beskydning af en dansk enhed den 26. september 2007, hvor to soldater fra Den kgl. Livgarde blev dræbt. I denne sag bestod en del af Auditørkorpsets efterforskning i møder med de britiske myndigheder om de oplysninger, som briterne kunne levere til efterforskningen.

I 2008 foretog Auditørkorpset også to udrykninger i forbindelse med drab på dansk personel i missionsområder. Den ene udrykning skete i forbindelse med efterforskningen af selvmordsbombeangrebet den 17. marts i Gereshk i Helmand. Ved angrebet blev en dansk kaptajn og en seniorsergent dræbt, mens en tredje dansker blev såret. Desuden blev også et antal allierede soldater dræbt og såret. Den anden udrykning fandt sted med henblik på efterforskningen af en vådeskudsulykke i Camp Bastion den 24. februar 2008, hvor en dansk soldat blev dræbt ved skud afgivet af en kammerat. Denne sag er omtalt andet steds i årsberetningen.

Det mindre antal udrykninger i 2007 og 2008 hænger til dels sammen med de lange transporttider til den danske bataljons operationsområde i Helmand provinsen i Afghanistan. Disse indebærer blandt andet, at det ofte er vanskeligere for personel fra Auditørkorpset at komme til stede på gerningsstedet inden for en tidsramme, hvor tilstedeværelsen af ekstra personel har væsentlig betydning for bistanden til den danske bataljon med hensyn til løsningen af de mange praktiske opgaver i forbindelse med dødsfald.

I disse sager er Auditørkorpsets efterforskning således meget afhængig af det kompetente arbejde, som efter Auditørkorpsets instruktion udføres af dansk militærpoliti, der i forvejen befinder sig i missionsområdet.

Efterforskning i et missionsområde - herunder af kamphandlinger, hvor danske soldater har været i kamp og eventuelt også selv taget tab – indebærer i

Danske soldater patruljerer langs Helmand-floden.
Foto: Hærens Operative Kommando.

sagens natur en række store praktiske udfordringer for efterforskningsarbejdet. På grund af situationen i et område og risikoen for nye angreb vil en normal gerningsstedsundersøgelse allerede af sikkerhedsmæssige årsager meget ofte være udelukket.

Undersøgelse af drab på civile i forbindelse med kamphandlinger

Som et eksempel på en undersøgelse af denne karakter kan nævnes en sag fra efteråret 2007. Auditørkorpset blev af militærpolitiet ved den danske bataljon i Helmand forelagt oplysninger om, at en civil kvinde muligt var blevet dræbt og to børn lettere såret i forbindelse med kampe mellem den danske bataljon og Taleban. Militærpolitiet havde fået oplysningerne i forbindelse med, at en lokal civil kilde efter afslutningen af kampen havde rettet henvendelse til en dansk patruljebase og oplyst herom.

Militærpolitiet vurderede det på baggrund af en undersøgelse sandsynligt, at danske styrker i forbindelse med kamphandlingen ved morterild havde forårsaget en kvindelig afghaners død og såret to børn. Efter de regler i den humanitære folkeret, som gælder i kamphandlinger, udgør det ikke i sig selv en overtrædelse af den humanitære folkeret, hvis civile bliver dræbt i forbindelse med kamphandlinger. Under hensyn til de foreliggende oplysninger om kamphandlingen, herunder at den danske bataljon forud for denne havde advaret civilbefolkningen i området, vurderede auditøren, at den foretagne undersøgelse var tilstrækkelig, og at der ikke skulle foretages yderligere i anledning af hændelsen. Der

blev herved også lagt vægt på, at en yderligere undersøgelse, som indebar afhøring af eventuelle vidner, ville have forudsat et nyt angreb ind i området. Hændelsen og Auditørkorpsets undersøgelse blev omtalt på Hærens Operative Kommandos hjemmeside i november 2007.

Indberetninger om overgreb

I efteråret 2008 fremgik det af medierne, at soldater fra den danske bataljon i Afghanistan havde overværet, at soldater fra den afghanske hær havde dræbt en person, som kort forinden var taget til fange under en kamphandling.

I den konkrete sag stod det meget hurtigt klart, at de danske soldater alene på nogen afstand havde været vidner til hændelsen, og at de ikke havde haft nogen som helst mulighed for at forsøge at gribe ind og hindre forbrydelsen.

På baggrund af de for Auditørkorpset foreliggende oplysninger måtte det også lægges til grund, at selv ikke de britiske soldater, som havde fulgtes med den afghanske enhed, havde haft nogen mulighed for at nå at gribe ind, før det var for sent.

Under disse omstændigheder, hvor den danske bataljon havde opfyldt sin meldepligt ved at indberette hændelsen til Hærens Operative Kommando, var der ikke grundlag for Auditørkorpset for at undersøge hændelsen. Hærens Operative Kommando bad den danske bataljon om en rapport om de faktiske omstændigheder ved hændelsen. Oplysningerne

herom blev også modtaget af Auditørkorpset, og oplysningerne bekræftede de først modtagne meldinger om hændelsesforløbet.

Betydningen af Auditørkorpsets status som militær myndighed

Juridisk og praktisk er det af væsentlig betydning for Auditørkorpsets muligheder for at gennemføre efterforskning i et missionsområde, at Auditørkorpset er en militær myndighed under Forsvarsministeriet, og at Auditørkorpsets efterforskere har status som militært personel.

Som følge af denne militære status er Auditørkorpsets personel i stand til at indrejse og udføre en række myndighedsopgaver i et missionsområde på lige fod med andre militære myndigheder, som er omfattet af den for missionen gældende Status of Forces Agreement. I modsætning hertil ville f.eks. repræsentanter for en civil anklagemyndighed ligesom alle andre fremmede statsmyndigheder være forpligtet til at søge værtslandets myndigheder om tilladelse til at gennemføre den ønskede efterforskning, herunder som udgangspunkt også forinden rejsen ansøge om visum og/eller indrejsetilladelse.

Det gælder i øvrigt, at danske soldater, som under udsendelse i internationale missioner begår strafbare handlinger i tjenesten, kan påregne at blive stillet til regnskab for overtrædelsen efter dansk ret og ved danske domstole.

Uagtsomt manddrab på soldat i Camp Bastion den 24. februar 2008

J.nr. 2008/000606

Den 24. februar 2008 modtog Auditørkorpset melding om, at en dansk soldat var afdød ved døden i Camp Bastion i Afghanistan, efter at soldaten var blevet ramt af flere utilsigtede skud fra et let maskingevær, som var blevet affyret af en kammerat inde i lejren. Efter instruktion fra Auditørkorpset blev der af militærpolitiet i lejren straks indledt efterforskning. To efterforskere fra Auditørkorpset fløj endvidere til Camp Bastion for at efterforske sagen.

Efterforskningen viste, at soldaterne fra det mekaniserede infanterikompagni fra Den Kgl. Livgarde om aftenen den 24. februar (lokal tid) havde været i gang med at klargøre køretøjer, som var parkeret på kompagniets opmarchplads i Camp Bastion. En konstabel i manøvestøttesektionen ville i den forbindelse afprøve monteringen af et let maskingevær i en affutage på den pansrede mandskabsvogn. En affutage er et stativ til montering af våbnet, f.eks. på et køretøj. Montering i affutage gør det lettere for skytten at betjene våbnet, ligesom at ild kan afgives over længere afstande.

Konstablen monterede maskingeværet i affutagen, tog ladegreb og tog aftræk to gange efter hinanden. Da våbnet ikke var ladet, skete der ikke noget. Han prøvede herefter at bevæge maskingeværet rundt i affutagen for at vurdere dets bevægelighed. Et let maskingevær lades ved at montere et patronbånd med projektiler. Da konstablen ønskede at vurdere bevægeligheden af maskingeværet også med påmonteret patronbånd, isatte han et patronbånd og fortsatte med at dreje geværet fra side til side. Herunder trykkede han på aftrækkeren, hvorved et antal skud gik af.

Da aftrækkene blev taget, pegede maskingeværet mod en pansret mandskabsvogn, som holdt parkeret umiddelbart ved siden af. Skuddene ramte en kollega fra manøvestøttesektionen, som arbejdede på den pansrede mandskabsvogn, og som konstablen netop havde vekslet nogle ord med. Soldaten blev på få meters afstand ramt i hovedet af 5 skud og var dræbt på stedet.

Konstablen forklarede, at han måtte være kommet til at tage ladegreb på maskingeværet, også efter at patronbåndet var blevet monteret, men han kunne ikke huske det. Han erkendte i øvrigt de faktiske omstændigheder omkring skudafgivelsen. Konstablen var bekendt med den regel om opladning af våben, der som udgangspunkt gælder for alt personel i alle danske lejre i internationale missioner. Herefter må der aldrig lades op med skarp ammunition inde i et lejrområde, men kun i et særligt lade- og afladeområde, og kun når man kører ud ad lejren. De tekniske undersøgelser viste, at våbnet var fejlfrit.

Ved at lade op inde i lejren i strid med forbuddet var der sket en overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 2, om militær pligtforsømmelse af særlig grov karakter. Loven gælder for overtrædelser, som begås såvel i Danmark som uden for den danske stat, og overtrædelser af loven kan således altid straffes i Danmark, uden at det er nødvendigt at undersøge retstilstanden i det land, hvor overtrædelsen har fundet sted.

Det afghanske Udenrigsministeriums erklæring

Den danske straffelov er i øvrigt senere blevet ændret, således at princippet om dobbelt strafbarhed ikke længere gælder i situationer, hvor en dansker i udlandet retter handlinger mod en anden dansker.

Ved Hillerød Rets dom af 13. november 2008 blev konstablen i medfør af militær straffelov § 27, stk. 2, og straffeloven § 241 idømt ubetinget fængsel i 6 måneder. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på, at tiltalte som professionel og veluddannet soldat havde haft et naturligt og indgående våbenkendskab, og at tiltalte havde overtrådt en velkendt og velbegrunnet sikkerhedsordre. Retten lagde desuden vægt på, at de af tiltalte ved en fejl afgivne skud havde ramt og dræbt en af hans venner, og at tiltalte havde gode personlige forhold.

Konstablen ankede byrettens afgørelse til landsretten med påstand om formildelse, mens Auditørkorpsset ankede med påstand om skærpelse af straffen. Ved Østre Landsrets dom af 18. februar 2009 blev afgørelsen stadfæstet. Ved udmålingen af straffen lagde landsretten i skærpende retning vægt på, at overtrædelserne var begået inden for lejren under tiltaltes håndtering af et maskingevær, som tiltalte havde ladet, og som afgav 5 skud, medens det i kort afstand var rettet mod kammeraten. Retten lagde desuden vægt på, at tiltalte gennem sin militære uddannelse havde nøje kendskab til våbnet. Særligt vedrørende overtrædelserne af militær straffelov § 27, stk. 2, udtalte retten, at den havde tillagt overtrædelsens grove karakter og det alvorlige forløb særlig betydning. Retten lagde i formildende retning vægt på, at tiltalte uagtsomt havde dræbt en ven og på tiltaltes personlige forhold.

Straffeloven var derimod på tidspunktet for vådeskudsulykken formuleret således, at det for at dømme nogen for en overtrædelse af loven begået i udlandet som udgangspunkt var en betingelse, at handlingen også var strafbar efter loven på gerningsstedet ("dobbelt strafbarhed"). For også at kunne rejse tiltale for uagtsomt manddrab efter straffeloven § 241, var det derfor nødvendigt at dokumentere, at uagtsomt manddrab også på gerningstidspunktet var strafbart efter afghansk ret og at få belyst strafferammen, da der aldrig må idømmes strengere straf, end hvad der er hjemlet ved gerningsstedets lovgivning.

Auditøren måtte på denne baggrund gennem Udenrigsministeriet og Den Kgl. Danske Ambassade i Kabul indhente en erklæring fra det afghanske Udenrigsministerium om afghansk ret. På grundlag af de indhentede oplysninger var tiltalte og hans forsvarer enige i, at det var tilstrækkeligt dokumenteret, at uagtsomt manddrab også var strafbart efter afghansk ret. Herefter var det muligt at gennemføre straffesagen som en tilståelsessag, og konstablen blev alene draget til ansvar efter dansk straffelovgivning.

Anvendelse af militær straffelovs regler om væbnet konflikt

Udsigt fra distriktscentret i Musa Qala, som danske styrker i juli og august 2006 under hårde kampe forsvarede mod Taleban. Foto: Hærens Operative Kommando.

Militær straffelov indeholder et antal regler, herunder om strafskærpelse, som kun finder anvendelse under væbnet konflikt.

Efter 2. Verdenskrig blev der afsagt en dom, hvor bestemmelsen om "kriksforræderi" (i dag § 28 i militær straffelov) blev anvendt. Dommen drejede sig om et medlem af det tyske mindretal, der den 9. april 1940 om morgenen havde ydet hjælp til de fremrykkende tyske styrker og udpeget de danske stillinger syd for Haderslev. For dette forhold og et forhold af angiveri senere under besættelsen fik han 16 års fængsel.

Ved indledningen af den humanitære intervention i Kosovo i 1999, hvor danske F-16 fly deltog, udarbejdede Generalauditøren på anmodning fra

Forsvarsministeriet et notat, hvoraf fremgik, at reglerne i den dagældende militære straffelovs regler om "krigstid" fandt automatisk anvendelse, når der efter folkeretten var tale om væbnet konflikt.

I 2003 udarbejdede Generalauditøren et tilsvarende notat i forbindelse med den danske deltagelse i krigen mod Irak. Ved samme lejlighed udsendte Forsvarskommandoen også en skrivelse til alt personel om juridiske konsekvenser af væbnet konflikt, herunder om anvendelsen af de særlige regler i militær straffelov.

Spørgsmålet om automatisk anvendelsen af militær straffelovs regler om væbnet konflikt i forskel-

lige situationer er i øvrigt detaljeret beskrevet i Betænkning nr. 1435, side 63ff.

Danmark deltager i dag i en ikke-international væbnet konflikt i Afghanistan. Det følger blandt andet af Udenrigsministerens udtalelse af 7. marts 2008 til Folketingets Udenrigsudvalg (URU alm. del - spørgsmål 37).

Dette indebærer i relation til anvendelsen af mili-

tær straffelov i hovedtræk:

- en udvidelse af den personkreds, der er omfattet af militær straffelov,
- at strafferammen forøges for en række overtrædelser, og
- at de særlige bestemmelser i §§ 28-35 og §§ 36-38 kan finde anvendelse.

Der kan herom henvises til omtalen oven for.

Udenrigsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 37 (URU alm. del - spørgsmål 37) af 18. december 2007 fra Folketingets Udenrigsudvalg

Det er regeringens opfattelse, at der i Afghanistan pågår en ikke-international væbnet konflikt, som defineret i Artikel 1 i Tillægsprotokol II af 18. juni 1977 til Genève-konventionerne af 12. august 1949 vedrørende beskyttelsen af ofre i ikke internationale væbnede konflikter, mellem på den ene side den legitime afghanske regering og dens internationale allierede, herunder Danmark, og på den anden side en eller flere fjendtlige organiserede væbnede grupper.

Det følger heraf, at konflikten er underlagt de konventionsbestemte og sædvaneretlige folkeretlige regler for ikke-internationale væbnede konflikter, herunder fælles artikel 3 til Genève-konventionerne.

Denne forståelse deles blandt andet af Den Internationale Røde Kors Komité (ICRC) og Amnesty International samt af vores nærmeste alliancepartnere i Afghanistan.

Auditørkorpsset har i 2008 - for første gang efter ikrafttrædelsen af den ny militære straffelov af 2005 - taget stilling til spørgsmålet om anvendelse af reglerne om væbnet konflikt i en konkret sag.

Sagen drejede sig om en civil person, som i længere tid havde opholdt sig i Camp Bastion i Afghanistan. Personen var efter det oplyste ikke formelt ansat af forsvaret. Den pågældende havde i strid med gældende bestemmelser sendt en karton cigaretter hjem med feltposten, i øvrigt som en gave. Forsvaret har forbudt, at blandt andet toldpligtige varer sendes til Danmark med feltposten. Forbuddet skyldes ønsket om at mindske risikoen for afgiftsunddragelse. Der var ikke tvivl om, at pågældende som minimum var omfat-

tet af beskrivelsen i militær straffelov "følger en enhed af det militære forsvar", og derfor på grund af den væbnede konflikt i Afghanistan også var omfattet af militær straffelovs bestemmelser om pligtforsømmelser, i det omfang vedkommende i øvrigt måtte have de nødvendige forudsætninger for at overholde disse.

Det kunne imidlertid ikke lægges til grund, at den pågældende vidste eller burde have vidst, at det er forbudt at sende cigaretter med feltposten. Det blev herved tillagt afgørende betydning, at pakken ikke indeholdt flere cigaretter, end det antal, der fuldt lovligt kunne være båret gennem tolden i håndbagagen. Auditøren sluttede herefter sagen.

Undervisning i den militære straffe- og retsplejelovgivning ved militære tjenestesteder og skoler

En række af Auditørkorpsets medarbejdere underviser i retslære på officersgrunduddannelsen. Der undervises i strafferet og militær retspleje og undervisningen foregår i samarbejde med medarbejdere fra Forsvarets Personeltjeneste (FPT), der koncentrerer indsatsen om disciplinområdet.

Formålet med undervisningen er at klæde kadetterne på til operationel tjeneste, herunder til selvstændigt at kunne behandle disciplinarsager, samt kende betingelserne for, hvornår der er tale om militære straffesager, der skal behandles af Auditørkorpset. De enkelte straffebestemmelser i den militære straffelov, relevante bestemmelser i straffeloven og særlovgivningen bliver gennemgået.

Kadetterne bliver endvidere i undervisningsforløbet introduceret for de strafprocessuelle grundregler, reglerne for efterforskning, samt praktisk efterforskningslære, således at de efter uddannelsen både kan bistå Auditørkorpset i efterforskning

gen af militære straffesager og selvstændigt kan foretage uopsættelige efterforskningsskridt.

Herudover bidrager Forsvarets Auditørkorps med en generel missionsorienteret forelæsning om den militære strafferetsplejeordning forud for udsendelse af styrkebidrag til internationale operationer. Der tages udgangspunkt i de strafferetlige bestemmelser, de udsendte soldater er underlagt med inddragelse af erfaringer fra tidligere udsendelseshold.

Der kan endvidere forekomme undervisning i de samme fag på befalingsmands- og militærpolitiskoler.

Auditørkorpsets medarbejdere gennemførte i 2008 i alt ca. 400 lektioner indenfor hovedkategorien militær strafferet og retspleje.

Efterforskning og undersøgelse i andre sager

Arbejdsskadesager m.v.

Forsvarets Auditørkorps yder bistand til forswarets myndigheder, når der er behov for efterforskning i andre typer af sager. Udover efterforskning i de militære straffesager kan der foretages undersøgelser, hvor det er vigtigt for forsvaret eller Forsvarsministeriet at fastlægge et begivenhedsforløb ("fact-finding") blandt andet til brug for afgørelser i civile (ikke-strafferetlige) sager. Det drejer sig f.eks. om arbejdsskadesager og erstatningssager.

Efter Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 kan der iværksættes efterforskning i alvorligere arbejdsskadesager med henblik på bevissikring til brug for eventuelle erstatningssager mod forsvaret. Efter cirkulæret skal tjenestestedschefen underrette vedkommende auditør eller Generalauditoriatet med henblik på bevissikring til brug for eventuelle erstatningssager, når der opstår arbejdsskader, der medfører hospitalsindlæggelse m.v.

Cirkulæret indeholder en række bestemmelser om behandlingen af sagerne. Cirkulæret er uddybet i Forsvarskommandobestemmelse (FKOBST) 730-2 af januar 2003 pkt. 6 om rapportering af særlige hæn-

delser. Ved alvorlig personskade forstås i bestemmelsen, at der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén. Det følger endvidere af bestemmelsens pkt. 5, at Auditørkorpsset skal underrettes straks og senest inden 48 timer, når en i forsvaret ansat afgår ved døden.

På tilsvarende vis er der efter FKOBST 730-1 af oktober 1995, pkt. 2, mulighed for, at Forsvarets Auditørkorps kan foretage bevissikring i andre typer erstatningssager, hvor forswarets myndigheder er involveret.

Fastlæggelse af et begivenhedsforløb, hvor personel er kommet alvorligt til skade eller afgået ved døden indgår – nævnt oven for – som et led i Auditørkorpssets undersøgelser af særlige hændelser. Auditørkorpsset har ikke herudover foretaget særskilte undersøgelser til brug for behandlingen af arbejdsskade- eller erstatningssager i beretningsåret.

Tjenestemandssager

Udover undersøgelserne i arbejdsskadesager og erstatningssager deltager Auditørkorpsset også i behandlingen af tjenestemandssager mod civilt og militært personel.

I forbindelse med disciplinarforfølgning mod civile og militære tjenestemænd inden for Forsvarsministeriets område udpeges efter tjenestemandsløven § 20, stk. 2, sædvanligvis en auditør som forhørsleder til at forestå undersøgelsen. I forbindelse hermed kan der tillige foretages forudgående undersøgelser ved auditørfuldmægtigene.

Auditøren afgiver efter sagens afslutning en beretning ofte med en indstilling til Forsvarsministeriet

om sagens afgørelse efter tjenestemandsløvens § 21, stk. 6.

Auditørkorpsset har ikke selvstændigt behandlet sager af den nævnte kategori i 2008, men har stillet en medarbejder til rådighed som medhjælper for en landsdommer i medfør af tjenestemandsløvens § 20, stk. 3.

Den militærjuridiske rådgiverordning (MJUR)

Hvad er en militær juridisk rådgiver (MJUR)?

Ordningen med militære juridiske rådgivere blev indført i 1997 for at forstærke rådgivningen om krigens folkeret i det danske forsvar.

En MJUR

- har en juridisk universitetsgrad
- har gennemgået et særligt kursus i krigens folkeret m.v.
- rådgiver militære chefer om anvendelsen af krigens folkeret i planlagte og aktuelle operationer, og deltager i øvrigt i operationsplanlægningen og i militære øvelser for at vurdere andre juridiske spørgsmål i forbindelse hermed
- bidrager til undervisningen i krigens folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse af styrker, der skal udsendes i internationale operationer

Baggrund, organisation og opgaver

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genèvekonventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedrørende anvendelsen af krigens folkeret og den instruktion, som de væbnede styrker skal have herom.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning i første omgang pålagt Forsvarets Auditørkorps. Siden 1997 har forsvaret imidlertid haft en gruppe af særligt uddannede militære juridiske rådgivere (MJUR) til at løse denne opgave.

Der er ti fast tjenstgørende militære juridiske rådgivere fordelt mellem Hærens Operative Kommando (2), Søværnets Operative Kommando, Flyvertaktisk Kommando (2), Danske Division, Forsvarsakademiet, Det Danske Internationale Logistikcenter og ved hver af hærens to brigader. Herudover er syv jurister designet som militære juridiske rådgivere til totalforsvarsregionerne og endeligt står ca. 15 jurister til rådighed i pulje ved Forsvarets Personeltjeneste.

Alle rådgivere har en juridisk embedseksamen og skal have gennemgået Generalauditørens grunduddannelse for militære juridiske rådgivere.

Den militærjuridiske rådgivers primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af krigens folkeret mv. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed. Herudover bidrager de til undervisningen i krigens folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Et vigtigt arbejdsområde for de militære juridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelserne til de internationale operationer, hvor danske styrker har deltaget. Opgaverne under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række andre opgaver inden for området "Operational Law" (OPLAW)

som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for magtanvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

Siden etableringen af ordningen i 1997 har militære juridiske rådgivere været udsendt til Albanien, Ungarn, Kroatien, Bosnien-Herzegovina, Kosovo, Eritrea, Sudan, Makedonien, Afghanistan, Irak og til Task Force 150 og 151 i Aden bugten.

MJUR ved ISAF. Foto: Forsvaret.

Auditørkorpsets opgaver i forbindelse med rådgiverordningen

Forsvarets Auditørkorps og generalauditøren varetager det faglige ansvar for den juridiske rådgiverordning. De militære juridiske rådgivere skal ved tvivl om fortolkning af krigens folkeret rette henvendelse til generalauditøren eller dennes repræsentant, der desuden af egen drift i særlige tilfælde kan instruere den militære juridiske rådgiver om den konkrete rådgivning. Generalauditøren råder over en specialkonsulent, der har den primære opgave at forestå den daglige opgaveløsning i forhold til den militære juridiske rådgiverordning. Specialkonsulenten følger således udviklingen inden for krigens folkeret, informerer rådgiverne herom samt udgiver retningslinjer for og fører fagligt tilsyn med ordningen.

Som led i opretholdelsen af et højt, fagligt rådgivningsberedskab har Generalauditoriatet i 2008 deltaget i en række faglige aktiviteter. International Society for Military Law and The Law of War afholdt således seminar om juridiske aspekter af stabiliserings- og genopbygningsoperationer, hvori generalauditoriatet var repræsenteret. Herhjemme arrangerede Udenrigsministeriet og Dansk Røde Kors seminar om blandt andet grænselandet imellem menneskerettighederne og den humanitære folkeret. Generalauditoriatets specialkonsulent bidrog her som indlægholder.

Desuden påhviler ansvaret for uddannelsen af rådgiverne i krigens folkeret mv. generalauditøren. Det er generalauditøren, der fastsætter ud-

dannelsesmål for rådgiverne inden for krigens folkeret, ligesom han forestår planlægningen og gennemførelsen af uddannelsen. Endvidere kan generalauditøren anbefale kurser, herunder i udlandet, som de militære juridiske rådgivere bør deltage i.

Generalauditøren har på denne baggrund siden 1997 og senest i maj-juni 2008 afholdt grunduddannelse for militære juridiske rådgivere. Generalauditøren har i forbindelse med afviklingen af kurserne modtaget bistand til gennemførelsen af undervisningen fra blandt andet Udenrigsministeriet, Forsvarskommandoen og Forsvarsakademiet, men også fra eksterne bidragsydere som Institut for Menneskerettigheder, Dansk Røde Kors og Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre.

Grunduddannelsen i 2008 bestod af et 4-ugers intensivt kursus, gennemført som daglig tjeneste på Forsvarsakademiet i København. Uddannelsen indledtes med fire dages militærfaglig uddannelse, hvor kursisterne blev introduceret til forsvarets organisation og opgaver samt til en række elementer af forsvarets virksomhed, der har relevans for arbejdet med folkeret. I uddannelsens anden uge blev der gennemført undervisning og mindre øvelser i almindelig folkeret, internationale organisationer, menneskerettigheder, herunder samspillet mellem krigens folkeret og Danmarks retlige regulering af anvendelsen af væbnede styrker i ind- og udland. Uddannelsens to sidste uger omfattede et intensivt kursus i krigens folkeret. Der blev også i 2008 afsat to dage til en kort introduktion til andre dele af den militære jura, der præger militærjuristens dagligdag. Grunduddannelsen blev i 2008 gennemført af i alt 15 militærjurister, der enten gør fast, daglig tjeneste i forsvaret eller er tilknyttet forsvaret på anden kontrakt.

Ud over grunduddannelsen afholder generalauditøren løbende efteruddannelsesseminarer og fæl-

lesmøder med et varieret indhold af aktuelle problemstillinger, briefinger fra udsendte MJUR m.v.

Seminaret i 1999 blev eksempelvis afholdt over tre dage som en stabsøvelse i Hærens Taktiske Træner i Oksbøl omkring en række problemstillinger inden for krigens folkeret. Temaet for seminaret i 2002 var anvendelsen af Rules of Engagement (regler for magtanvendelse) under militære operationer og Den Internationale Straffedomstol. Seminarerne i 2006 og 2007 har blandt andet været dedikeret en nærmere belysning af en række aktuelle folkeretlige problemstillinger knyttet til udsendte troppebidrag i Irak og Afghanistan.

Den militære juridiske rådgiverordning blev i november 2005 sat under revision af Forsvarsministeriet. En Projektgruppe vedrørende revision af den militære, juridiske rådgiverordning (PG-MJUR) har i 2008 afgivet rapport til Forsvarsministeriet med en række anbefalinger om ordningens videreførelse i nutidens forsvaret.

MJUR ved TF-150. Foto: Søværnet.

”Min opgave er at holde styr på,
at vi ikke overtræder nationale
beføjelser”

Søværnet nr. 3/2008

I 2008 har danske militære, juridiske rådgivere forrettet tjeneste ved det danske kontingent ved International Security Assistance Force (ISAF) i Afghanistan og ved det danske sømilitære bidrag til Task Force-150 (TF-150) i Aden Bugten.

MJUR ved den internationale stab i TF-150

Danmark varetog i perioden fra den 2. september 2008 til den 13. januar 2009 ledelsen af TF-150 ved Søværnets Taktiske Stab under ledelse af flotilleadmiral Per Bigum. Den danske MJUR indgik i den internationale stab som juridisk rådgiver og deltog i således i planlægningen af maritime operationer i hele TF-150 ansvarsområde. Generalauditoriatets funktion var i den forbindelse at bidrage med faglig sparring og råd til de udsendte

MJUR i forbindelse med spørgsmål af folkeretlig karakter, herunder eksempelvis kortlægning af Danmarks forpligtelser over for tilbageholdte, formodede pirater.

Generalauditøren har i beretningsåret modtaget et stigende antal henvendelser vedrørende spørgsmål om krigens folkeret og tilgrænsende områder. Generalauditøren har i beretningsåret modtaget ca. 350 henvendelser fra militære juridiske rådgivere, myndigheder og organisationer inden for og uden for forsvaret samt fra pressen. Der er endvidere afgivet en række udtalelser om konkrete emner inden for krigens folkeret, herunder om afmærkning af sanitetsenheder.

Hjemmeværnssager

Baggrund, organisation og opgaver

Generalauditørens bistand til hjemmeværnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets administrative opgaver. Bistanden omfatter en strafferetlig vurdering dels af ansøgere til hjemmeværnet dels af hjemmeværnsmedlemmer i forbindelse med, at disse er sigtet for eller er dømt for strafbare forhold.

De juridiske rammer for generalauditørens vurdering er fastsat af den af Forsvarsministeriet i 1989 nedsatte styringsgruppe, der skulle fremkomme med forslag blandt andet til et forbedret vurderingssystem i visse personsager. Styringsgruppens rapport forelå i januar 1990.

Forsvarsudvalget har ved sin beretning af 1. oktober 1990 til Folketinget tillige udtrykt, at man finder, at der bør etableres et system til fremskaffelse og behandling af vandelsoplysninger fra politiet ved optagelse i hjemmeværnet og om medlemmer i hjemmeværnet, herunder at der etableres den fornødne registrering i tilknytning hertil. Udvalget lagde i den forbindelse vægt på, at kontrolordningen vedrørende enkeltpersoner etableres i overensstemmelse med tilkendegivelser fra Registertilsynet (nu Datatilsynet), ligesom der indhentes en udtalelse fra generalauditøren til brug for Hjemmeværnskommandoen ved vurdering af enkeltpersoners strafferetlige forhold.

Det nuværende system blev etableret 1. januar 1992. Det fungerer således, at Kriminalregistret melder til den lokale politidirektør, når et medlem af hjemmeværnet registreres med strafbare forhold. Det er herefter i overensstemmelse med forvaltningslovens regler politidirektørens afgørelse, om der med eller uden samtykke fra den pågældende skal ske underretning af Hjemmeværnskommandoen.

I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til

generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmeværnsmyndighederne.

Generalauditoriatet foretager herefter en vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i hjemmeværnet. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog af hjemmeværnsmyndighederne.

Personvurderingskriterierne

Farlighedskriteriet, heri indgår

- Visse overtrædelser af straffeloven samt overtrædelse af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen

Værdighedskriteriet, heri indgår

- Alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, som har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditørens vurderinger

- Egnethed til tjeneste
- Ikke ganske uegnet til tjeneste (dvs. skærpet opmærksomhed påkrævet)
- Uegnet til tjeneste

Generalauditoriatet anvender i sine udtalelser terminologien "egnet", "uegnet" og "ikke ganske uegnet" ("IGU"). Sidstnævnte vurdering angiver, at hjemmeværnsmyndighederne på baggrund af de indbe-

rettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab.

Hvis der er tale om en *ansøger* til frivilligt medlemskab af hjemmeværnet er proceduren den samme. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet. Endvidere vil den endelige afgørelse i disse tilfælde blive truffet af hjemmeværnets distriksudvalg, der tillige modtager sagens akter.

Der opereres med to kriterier for egnethed, dels et *farlighedskriterium* og dels et *værdighedskriterium*.

Behandlede sager i 2008

Der har i beretningsåret været en stigning i antallet af indkomne sager i forhold til 2007. Der blev således registreret 562 nye sager i 2008 mod 461 sager i 2007. Forklaringen på stigningen i antallet af forelagte personvurderingssager må navnlig antages at have sammenhæng med den markant øgede søgning af frivillige til hjemmeværnet.

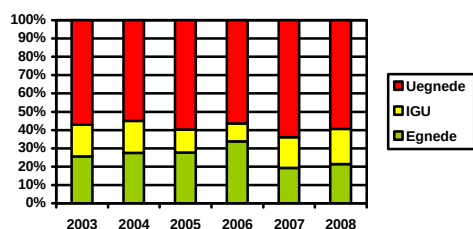
Der ses samtidig en mindre stigning i antallet af forelagte sager vedrørende medlemmer, men antallet af disse sager ligger fortsat under niveauet de foregående år. Der kan samtidig konstateres en mindre nedgang i hjemmeværnets styrketal fra 2007 til 2008.

Farlighedskriteriet omfatter blandt andet registreringer af visse overtrædelser af straffeloven herunder vold, registreringer af overtrædelse af våbenloven, registreringer af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og registreringer af overtrædelser af lov om jagt- og vildtforvaltningen.

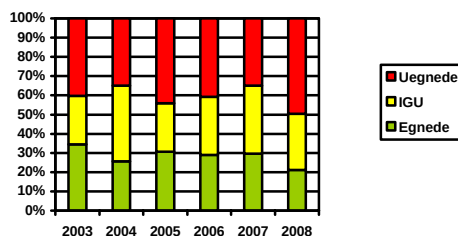
Værdighedskriteriet angår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, som har medført ubetinget frihedsstraf.

Udfaldet af generalauditoriatets sagsbehandling har ligget nogenlunde konstant over tid. Således er ca. 40 % af de forelagte personvurderingssager vedrørende medlemmer faldet ud til en negativ vurdering, mens det tilsvarende tal for ansøgere har ligget på ca. 60%. I 2008 er antallet af negative vurderinger for medlemmer dog steget til ca. 50 %.

Personvurderinger af ansøgere 2003-2008.
Fordeling af afgørelser i pct.

Personvurderinger af medlemmer 2003-2008.
Fordeling af afgørelser i pct.

Auditørkorpsets historie

Auditør 1837. Chr. Bruun. Danske Uniformer 1837.

Der har eksisteret en formel militær retshåndhævelse i de fleste lande så længe, der har været en vis organisation af de væbnede styrker. Ikke mindst i forbindelse med anvendelse af hvervede (udenlandske) tropper havde hærførerne behov for et – undertiden meget strengt – retshåndhævelsessystem.

Der opstod i den forbindelse forskellige former for krigsretter. I den danske hær kendes denne særlige militære strafferetspleje fra omkring 1500. Ansvar for retshåndhævelsen lå hos hærføreren, men krigsretten blev snart ledet af en særlig retskyndig, der fra omkring år 1630 undertiden blev kaldt auditør.

Omkring enevældens indførelse blev der oprettet et egentligt generalauditoriat. Kong Frederik 3. udnævnte således den 3. juni 1659 den første generalauditør i freds- og krigstid, og generalauditøren fik sæde i General- og Overkrigsretten. Denne domstol behandlede blandt andet forbrydelser mod kongemagten, kongens rettigheder og forræderi. Auditørerne var på samme tid blevet udnævnt til særlige embeder ved de forskellige regimenter.

Ved hærloven af 1867 blev auditørerne organiseret i et egentligt auditørkorps fælles for hær og flåde.

Nogle år senere blev generalauditøren og auditørerne indordnet i den militære rækkefølge. Denne ordning blev videreført ved hærloven af 1909, hvor generalauditøren blev ligestillet med generalmajorer og auditørerne med kaptajner. Auditørerne er ligestillede med oberstløjtnanter.

Ved retsplejereformen i 1919 blev 1849-grundlovens krav om oprettelse af uafhængige domstole indfriet, og anklagefunktionen blev udskilt som en selvstændig myndighed med politimestre, statsadvokater og rigsadvokat. Som konsekvens heraf blev generalauditøren og auditørerne sat uden for den militære rækkefølge. Det blev samtidig fremhævet i den nye militære retsplejelov fra 1919, at de var "selvstændige embedsmand" set i relation til officererne. Generalauditøren og auditørerne forblev dog og er fortsat ansat som militært personel.

Ved retsplejereformen blev det endvidere bestemt, at auditørerne skulle bistå rettergangsscheferne ved udøvelse af disses påtalemyndighed, og at auditørerne ledede undersøgelsen i straffesager og virkede som anklagere ved byretterne og landsretterne.

Generalauditørens tjenesteområde blev fastlagt til udførelse af militære straffesager for Højesteret og tilsyn med auditørernes virksomhed. Han stod direkte under forsvarsministeren og bistod denne ved tilsynet af påtalemyndighedens udøvelse og var ministerens juridiske rådgiver i sager om den militære retspleje.

Auditørkorpsets særlige karakter

»For auditørkorpsets vedkommende sker der samtidig den forandring, at det træder ud af de militære rammer og får en særlig karakter som et civilt juridisk korps«

Forsvarsminister P. Munch (RV) ved fremsættelsen af forslaget til retsplejereformen i Folketinget den 27. august 1919

I 1950 blev Auditørkorpsets personel udvidet til også at omfatte auditørassistenter (nu auditørfuldmægtige), der blev rekrutteret fra overordnede stillinger i kriminalpolitiet. Denne udvidelse medførte, at Auditørkorpset fik tilført mulighed for og kompetence til at efterforske straffesager inden for militæret på samme niveau som i kriminalpolitiet.

Ved ikrafttræden af den militære retsplejelov af 1974 blev ligestillingen mellem den civile og militære anklagemyndighed gennemført fuldt ud. Påtalekompetencen blev flyttet fra rettergangschefen til auditøren, således at påtalen i militære straffesager tilkom generalauditøren og auditørerne.

Auditøren skulle dog inden beslutning om tiltalerejsning forhandle sagen med rettergangschefen. Denne regel skulle tilgodese, at også militære hensyn og lokalkendskab kunne indgå i auditørens afgørelse. I tilfælde af uenighed mellem auditøren og rettergangschefen kunne rettergangschefen forlange sagen forelagt generalauditøren og forsvarsministeren.

Auditørernes afgørelser kunne heller ikke omgøres af forsvarschefen eller af andre militære chefer, men kun af generalauditøren og / eller forsvarsministeren.

Den 1. januar 2006 trådte reformen af den militære retspleje i kraft. Ved denne blev princippet om audi-

tørkorpsets enekompetence inden for strafferetsplejen gennemført. Ordningen er beskrevet ovenfor.

Auditørkorpset har således fra sin oprettelse til i dag udviklet sig fra at være en juridisk medhjælp for den militære chef inden for det militære kommandosystem til en af kommandosystemet uafhængig anklagemyndighed under forsvarsministeren på samme måde som den civile anklagemyndighed under justitsministeren.

Auditørkorpsets afdelingsmærke

Forsvaret indførte i 1950'erne afdelingsmærker efter britisk forbillede. Auditørkorpsets mærke fra 1951 består af liktorstave omgivet af en krans af tidselblade, der var inspireret af den civile auditøruniforms distinktioner fra 1922.

English summary

History

The Office of the Military Prosecutor General (the Judge Advocate General) was founded in 1659 and Senior Prosecutors (Judge Advocates) have been attached to the Danish armed forces for centuries. The Military Prosecution Service was established as an institution by an Act of Parliament in 1867

This annual report provides statistics on military offences and summaries of specific cases of general interest in 2008.

The tasks and organization of the Military Prosecution Service

The tasks and organization of the Military Prosecution Service, also referred to as the Judge Advocate General's Corps are set out in the Military Administration of Justice Act and the (Civil) Administration of Justice Act.

The Military Prosecution Service is structured as a hierarchy of two levels headed by the Military Prosecutor General (the Judge Advocate General). The second level comprises the Senior Prosecutors (Judge Advocates) in Copenhagen and in Jutland. The Military Prosecution Service is subordinate to the Minister of Defence.

The key task of the Prosecution Service is to ensure enforcement of the law in pursuance of the rules of the Administration of Justice Act. The Military Prosecution Service is inter alia responsible for investigating and prosecuting violations of the Military Penal Code and other (civilian) criminal offences committed by military personnel. The Service, moreover, initiates an investigation of serious incidents involving Danish military personnel, inter alia if a Danish military serviceman has been seriously injured or killed in connection with military service as well as serious incidents involving third persons.

The Military Prosecution Service has tasks outside the criminal field as well. The Service is a key player in the Danish military legal advisor scheme. The Prosecutor General's Office is responsible for the legal training and advising Danish military legal advisors in obligations under International Humanitarian Law. The scheme was created in 1996 to fulfil the obligations to facilitate legal advice to military commanders, in particular in the field of Humanitarian Law, prescribed in Article 82 of the Additional Protocol 1 to the Geneva Conventions of 1949 relative to the protection of victims of armed conflict.

Further on the Service is attending the task as interrogation officer in disciplinary proceedings against civil servants within the field of responsibility of the Ministry of Defence. Finally, the Prosecutor General's Office supervises the applications of volunteers applying to join the Home Guard and provides guidance to the relevant authorities if an applicant has been convicted of a criminal offence or if serving volunteer personnel commit such an offence.

Military Criminal Procedure

The present Military Penal Code and Military Administration of Justice Act entered into force on 1 January 2006. This legislation separated the competences of the Military Prosecution Service and the military commanders. Criminal cases are dealt with by the Prosecution Service while disciplinary cases and sanctions imposed in accordance with the Military Disciplinary Code are dealt with by military commanders only. Such sanctions are considered as administrative procedures and the Public Administration Act apply unless otherwise provided. The Military Disciplinary Code entered into force on 1 January 2006 as well.

The Danish military criminal procedure is – with a few exceptions - based on the same provisions as the civil criminal procedure, and military criminal cases are conducted before the ordinary courts.

Bilag til årsberetning 2008

Bilag 1. Militær retsplejelov, uddrag af lov nr. 531 af 24. juni 2005

Den militære anklagemyndigheds opgaver

§ 6. Generalauditøren og auditørerne påtaler lovovertrædelser i sager, der skal behandles som militære straffesager.

Stk. 2. Ved efterforskningen af militære straffesager bistås auditørerne af auditørfuldmægtige.

Stk. 3. Forsvarsministeren er generalauditøren og auditørerne overordnet og fører tilsyn med disse.

§ 7. Ved behandlingen af militære straffesager varetager generalauditøren henholdsvis auditørerne de opgaver, som efter retsplejeloven er henlagt til Rigsadvokaten henholdsvis statsadvokaterne og politidirektørerne, jf. dog § 9.

Stk. 2. Forsvarsministeren varetager de opgaver inden for den militære strafferetspleje, som efter retsplejeloven er henlagt til justitsministeren.

Stk. 3. Forsvarsministeren varetager i militære straffesager de opgaver, som efter lov om fuldbyrdelse af straf m.v. er tillagt justitsministeren om udsættelse og benådning af fængselsstraffe og om fuldbyrdelse af bødestrafte, jf. lov om fuldbyrdelse af straf m.v. § 10 og § 90, stk. 2.

Stk. 4. Forsvarsministeren fastsætter i militære straffesager nærmere regler om den administrative behandling af sager om benådning og om behandlingen af sager om udsættelse af fængselsstraffe samt om den administrative behandling af sager om eftergivelse af bøder og behandlingen af sager om opkrævning af bøder.

Stk. 5. Forsvarsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, at auditørens afgørelse om henstand med eller afdragsvis betaling af bøder ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Bistand til den militære anklagemyndighed

§ 8. Militære myndigheder yder auditørerne bistand.

Stk. 2. Politiet yder auditørerne bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan af egen drift foretage uopsættelige efterforskningsskridt i militære straffesager og skal i så fald straks underrette auditøren.

§ 9. I tilfælde, hvor det ikke på forhånd har været muligt at indhente auditørens bemyndigelse, kan militære myndigheder foretage ethvert uopsætteligt efterforskningsskridt i militære straffesager. Auditøren skal straks underrettes herom.

Stk. 2. Generalauditøren fastsætter nærmere regler om de efterforskningsskridt, der er nævnt i stk. 1, herunder hvilket militært personel der kan foretage disse.

Bilag 2. Retsplejeloven, uddrag af lovebekendtgørelse nr. 1261 af 23. oktober 2007, Kapitel 10 (Anklagemyndigheden)

§ 95. De offentlige anklagere er rigsadvokaten, statsadvokaterne, politidirektørerne samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af straffesager.

§ 96. De offentlige anklageres opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. De offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at strafskyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

§ 97. Den, der efter kapitel 2 i forvaltningsloven må anses for inhabil i forhold til en bestemt sag, må ikke virke som anklager i sagen.

§ 98. Justitsministeren er de offentlige anklagere overordnet og fører tilsyn med disse.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om de offentlige anklageres udførelse af deres opgaver.

Stk. 3. Justitsministeren kan give de offentlige anklagere pålæg vedrørende behandlingen af konkrete sager, herunder om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning. Et pålæg i medfør af denne bestemmelse om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning skal være skriftligt og ledsaget af en begrundelse. Endvidere skal Folketingets formand skriftligt underrettes om pålægget. Hvis de hensyn, der er nævnt i § 729 c, stk. 1, gør det påkrævet, kan underretning udsættes. Pålægget betragtes i relation til aktindsigt i medfør af §§ 729 a-d som materiale, politiet har tilvejebragt til brug for sagen.

Stk. 4. Justitsministeren behandler klager over afgørelser truffet af rigsadvokaten som 1. instans, jf. dog bestemmelsen i § 1018 e, stk. 4.

§ 99. Rigsadvokaten varetager udførelsen af straffesager ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret.

Stk. 2. Rigsadvokaten er de øvrige offentlige anklagere overordnet og fører tilsyn med disse. Rigsadvokaten kan fastsætte bestemmelser og meddele pålæg efter regler svarende til § 98, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.

Stk. 3. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne som 1. instans. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

§ 100. Til bistand for rigsadvokaten udnævnes en eller flere statsadvokater ved Højesteret.

Stk. 2. Rigsadvokaten kan bemyndige også andre til at virke som anklager ved Højesteret eller ved Den Særlige Klageret.

§ 101. Statsadvokaterne varetager udførelsen af straffesager ved landsretterne. Statsadvokaterne varetager endvidere udførelsen af straffesager, der behandles ved byretten under medvirken af nævninger eller under medvirken af domsmænd som følge af tiltaltes beslutning efter § 687.

Stk. 2. Statsadvokaterne fører tilsyn med politidirektørernes behandling af straffesager og behandler klager over afgørelser truffet af politidirektørerne vedrørende strafforfølgning. Statsadvokaternes afgørelser i klagesager kan ikke påklages til rigsadvokaten og justitsministeren. Statsadvokaterne kan fastsætte bestemmelser og meddele pålæg efter regler svarende til § 98, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.

§ 102. Fristen for klager efter § 98, stk. 4, § 99, stk. 3, 1. pkt., og § 101, stk. 2, 1. pkt., er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 98, stk. 4, § 99, stk. 3, og § 101, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på klager over afgørelser om aktindsigt. Det samme gælder bestemmelsen i stk. 1.

§ 103. Justitsministeren fastsætter antallet af statsadvokater og fordelingen af forretningerne mellem disse.

Stk. 2. Rigsadvokaten beskikker de fornødne juridiske medhjælpere for statsadvokaterne ved udførelsen af straffesager for landsretten og af straffesager, der behandles ved byretten under medvirken af nævninger eller under medvirken af domsmænd som følge af tiltaltes beslutning efter § 687.

Stk. 3. Rigsadvokaten kan bemyndige også andre til at virke som anklager ved landsretten i en enkelt sag.

Stk. 4. Rigsadvokaten kan pålægge en statsadvokat at overtage behandlingen af en eller flere sager, som henhører under en anden statsadvokat.

§ 104. Politidirektørerne og de offentlige anklagere, der er ansat hos disse, samt andre ansatte, der bemyndiges hertil, varetager udførelsen af straffesager ved byretterne jf. dog § 101, stk. 1, og § 103, stk. 2.

Stk. 2. Rigsadvokaten kan bemyndige også andre til at virke som anklager ved byretten i en enkelt sag.

Stk. 3. Statsadvokaten kan pålægge en politidirektør at overtage behandlingen af en eller flere sager, der henhører under en anden politidirektør.

§ 105. Rigsadvokaten, statsadvokaterne og de personer, der er antaget til bistand for disse eller for en politidirektør ved den retlige behandling af straffesager, skal have bestået juridisk kandidateksamen. Rigsadvokaten og statsadvokaterne skal i reglen opfylde betingelserne for at blive beskikket som advokat med hensyn til forudgående praktisk virksomhed, jf. § 119.

Stk. 2. Medhjælpere for en statsadvokat og de, der bemyndiges til at virke som anklager ved Højesteret, landsretten eller byretten efter reglerne i § 100, stk. 2, § 103, stk. 3, eller § 104, stk. 2, skal opfylde betingelserne i stk. 1.

Stk. 3. Rigsadvokaten kan beskikke Forbrugerombudsmanden og ansatte i Forbrugerstyrelsen til at varetage udførelsen af straffesager for byretten og landsretten i sager vedrørende lov om markedsføring.

Stk. 4. Rigsadvokaten kan beskikke ansatte i Konkurrencestyrelsen til at varetage udførelsen af straffesager for byretterne i sager vedrørende konkurrenceloven.

§ 106. Virksomhed som advokat udelukker ikke fra antagelse som medhjælper for en statsadvokat eller fra bemyndigelse til at optræde som anklager i en enkelt sag.

§ 107. Personer, der virker som anklagere i en enkelt sag, jf. § 100, stk. 2, § 103, stk. 3, og § 104, stk. 2, modtager vederlag af det offentlige for den enkelte sag, medmindre udførelsen af sagen må anses som led i udførelsen af den pågældendes tjeneste.

Bilag 3. Generalauditor Meddelelse 5/2007 om Auditørkorpsets udrykninger til missionsområder

1. Under henvisning til behovet for at præcisere Forsvarets Auditørkorps (FAUK) hidtidige praksis på området, fastsættes hermed, at personel fra FAUK som udgangspunkt foretager udrykninger til missionsområder med henblik på efterforskning mv. i følgende sagstyper:
 - a. Militære straffesager, hvor der er mistanke om strafbart forhold begået af dansk militært personel, og hvor sagens karakter og/eller omfang kræver efterforskning ved auditørfuldmægtig.
 - b. Sager, hvor der er behov for undersøgelse af dansk militært personels magtanvendelse, som resulterer i døde eller alvorligt sårede civile, og hvor der ikke er tale om egentlige kamphandlinger.
 - c. Hændelser, herunder ulykker, hvor der er dræbt eller alvorligt tilskadekommet dansk personel.
 - d. Sager, som herudover påkalder sig særlig interesse, hvorfor FAUK tilstedeværelse er ønskelig eller påkrævet, herunder, efter konkret vurdering, hvor relevant militær chef (CH DANCON, CH HOK, SOK eller FTK mv.) anmoder herom.
2. I de under pkt. 1.c. nævnte sager sker udrykningen som følge af behovet for sagsstyring og kontrol med bevissikringen som følge af hændelsens potentielle karakter af straffesag. FAUK opgaver vil navnlig bestå i at yde støtte til og koordinere DANCON og militærpolitiets opgaveløsning i forbindelse med hændelsen, herunder at foretage afhøring af nøglepersonel og evt. nødvendig koordination af efterforskningen med andre myndigheder på stedet (herunder evt. udenlandske myndigheder).
3. Beslutning om udrykning træffes af auditøren.

Bilag 4. Generalauditor Meddelelse 7/2007 af 3. august 2007 om bødetakster for overtrædelse af militær straffelov (rettet 12/2007)

Ved Generalauditormeddelelse nr. 02/2007 udsendtes vejledende minimumstakster for bøder for overtrædelse af militær straffelov.

Jeg anførte i forbindelse med min meddelelse, at begrundelsen for at udsende et nyt vejledende bødekatalog blandt andet var en følge af, at Rigsadvokaten (RA) i sin meddelelse RM 6/2006 om euforiserende stoffer generelt havde hævet bødeniveauet, ligesom der ved bødeudmålingen nu blev skelnet mellem såvel type som mængde af de euforiserende stoffer.

Ved lov nr. 526 af 6. juni 2007 blev der gennemført en ændring af § 3, stk. 1, 2. pkt., i lov om euforiserende stoffer.

"§ 3, stk. 1, 2. pkt., Ved udmåling af straffen, herunder ved fastsættelse af bøder, skal der lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer. Advarsel kan i almindelighed ikke meddeles, medmindre sociale forhold taler for at meddele en advarsel og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer."

Af bemærkninger til lovforslaget – lfs. 201 af 28. marts 2007 – fremgår blandt andet, at
"Formålet med lovforslaget er for det første, at bødestraften ved ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug bliver skærpet. Hermed understreges det, at ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer har klare strafferetlige konsekvenser."

...

"Det er med lovforslaget forudsat, at bødestraffene for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug skærpes markant, således at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug bliver på 2.000 kr. eller mere, og at bøderne for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug i intet tilfælde bliver på mindre end 3.000 kr. Desuden er det forudsat, at bøderne forhøjes med 50 procent i andengangstilfælde og 100 procent ved senere gentagelsestilfælde."

På den baggrund har Rigsadvokaten gennemført en revision af sin meddelelse nr. 6/2006, hvoraf de nye bødepåstande fremgår.

Da militært personel i videst muligt omfang bør ligestilles med civile borgere, finder jeg det rigtigst, at det civile bødeniveau som udgangspunkt anvendes i sammenlignelige tilfælde.

Som en følge af den markante skærpelse af bødestraften for besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, der blev indført i forbindelse med den ovenfor anførte lov, finder jeg derfor, at bødepåstandene i mere banale sager om besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område, jf. MS § 22, skal følge bødepåstanden som anført i Rigsadvokatens Meddelelse 6/2006.

Samtidig finder jeg det fortsat af afgørende betydning, at i sager om overtrædelse af § 22, i Militær Straffelov, hvor der samtidig er sket en kompromittering af vagttjeneste eller andre sikkerhedsmæssige opgaver, skal bøden skærpes med 1.000 kr. i forhold til de i Rigsadvokatens Meddelelse anførte bødepåstande.

Skærpelsen af bødestrafen ved overtrædelse af Militær Straffelov § 22, har samtidig givet mig anledning til at vurdere, hvorvidt der tillige skal ske en skærpelse i sager om overtrædelse af Militær Straffelov § 20 – om påvirkethed i tjenesten.

Hvis man som følge af indtagelse af euforiserende stoffer, alkohol, bedøvende midler eller på lignende måde, har bragt sig i en tilstand, hvor man ikke er i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde, udgør man efter min opfattelse en særlig sikkerhedsrisiko i forbindelse med tjenesten i militæret som følge af omgang med våben og andet farligt eller særligt kostbart materiel.

På den baggrund har jeg fundet det rigtigst, at der i sager om overtrædelse af Militær Straffelov § 20 – om påvirkethed i tjenesten – tillige bør ske en hævelse af bødestrafen, således at der er sammenhæng mellem de bøder der udmåles vedrørende indtagelse og besiddelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område, jf. Militær Straffelov § 22 og i sager om overtrædelse af Militær Straffelov § 20.

Der kan tillige ved militært hærværk efter Militær Straffelov § 26, stk. 1, sammenlignes med hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1. Derfor bør der også i disse sager, fastsættes bøder i overensstemmelse med Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005, med rettelser af september 2006.

Jeg har ikke fundet anledning til at ændre bødepåstandene i de øvrige overtrædelser af Militær Straffelov som blev fastsat i min meddelelse nr. 2/2007. Dog må bødestørrelsen vedrørende overtrædelse af Militær Straffelov § 25, forventes forhøjet væsentligt i forbindelse med en snarlig regulering af bøderne for civile værnepligtige.

På den baggrund fastsættes med virkning fra den **dags dato** følgende vejledende minimumstakster. Ændringer i forhold til min meddelelse nr. 2/2007 i øvrigt er markeret med **fed** skrift.

Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har pendanter i militær disciplinarlov:

§ 11 (ulydighed)	1.500 kr.
§ 13 (respektstridig optræden)	1.250 kr.
§ 15 (forskelsbehandling)	1.500 kr.
§ 16 (uberettiget modtagelse af ydelser)	1.500 kr.
§ 17 (myndigheds ikke brug)	1.500 kr.
§ 18 (overordnetes krænkelse)	1.500 kr.
§ 19 (sideordnetes krænkelse)	1.500 kr.
§ 23 stk. 1 (offentlig uorden – synlig beruselse i DK)	750 kr.
§ 23 stk. 2 (offentlig uorden – synlig beruselse i udlandet)	1.500 kr.
§ 24 (vagtforsæelse)	1.500 kr.
§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)	
• <u>Første gang</u>	1.200 kr.
• <u>Anden gang</u>	1.700 kr.
• <u>Tredje gang</u>	2.100 kr.
• <u>Fjerde gang</u>	2.800 kr.

- (Ved 5. gangs udeblivelse påstås som udgangspunkt frihedsstraf)

§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, mere end 10 tjenstedages fravær)	2.000 kr.
§ 26 (militært hærværk)	Se Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005 med rettelser
§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagtsomt)	1.000 kr.
§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)	1.500 kr.

Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der *ikke* har panderter i militær disciplinarlov:

§ 20 (påvirkethed i tjenesten)	2.000 kr.
(påvirkethed i tjenesten i forbindelse med vagt og lignende)	3.000 kr.
§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)	1.500 kr.
§ 22 (narko/euforiserende stoffer).	Se Rigsadvokatens Meddelelse 6/2006 med rettelser.
§ 22 Indtagelse og besiddelse af euforiserende stoffer i forbindelse med vagt og lignende:	Rigsadvokatens Meddelelse 6/2006 med rettelser af juni 2007 med tillæg på 1.000 kr.

Ovennævnte takster er udtryk for en undergrænse. I mange tilfælde vil der selvfølgelig skulle fastsættes en højere bøde ud fra alm. udmålingsprincipper – herunder forseelsens grovhed.

Udgangspunktet bør være en forhøjelse på 50 % i 2.-gangs-tilfælde og 100 % i 3.-gangs-tilfælde, hvis fængselsstraf ikke er forskyldt. Også her bør bødesager over 3.000 kr. indbringes for retten.

Der anvendes absolut kumulation ved bøder i medfør af Militær Straffelov § 20, § 22 og § 24.

Jeg skal fortsat anmode om, at væsentlige skærper, der vil medføre en bøde på over 3000 kr. forlods indbringes for retten til fastlæggelse af en mere præcis praksis. Der er herved også taget hensyn til, at disse bøder frit vil kunne ankes af tiltalte, jf. RPL § 902, stk. 2. (Tidligere § 962, stk. 2). Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor bøden er fastsat i overensstemmelse med en eventuel fast civil praksis.

Færdselslovsovertrædelser her i landet afgøres i overensstemmelse med Rigsadvokatens Meddelelse nr. 4/2000 (med senere rettelser) om sanktionspåstande i færdselssager.

De særlige takster, der anvendes under udsendelse i fredsstøttende operationer er uændrede.

For så vidt angår færdselsforseelser under udsendelse, skal der henvises til HRN 910-005, bilag 2, pkt. 1.2.3.4.

Alle bøder for overtrædelse af militær straffelov bør fortsat tillægges gentagelsesvirkning jf. straffelovens § 81, nr. 1.

Gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning afhænger af en konkret vurdering, men er som udgangspunkt alene begrænset af en 10 årig periode, jf. straffelovens § 84, stk. 3.

Som følge af at værnepligtiges løn for tiden udgør ca. 6.900 kr. pr. måned samt et skattefrit kostpengetillæg på ca. 4.800 kr. pr. måned, er der i almindelighed ikke grundlag for at nedsætte bøden, som følge af særlig lav indkomst.

Samtidig ophæves Generalauditørmeddelelse nr. 02/2007.

Noter

Note. Der er foretaget konsekvensrettelser som følge af ændringer i de retningslinjer fra Rigsadvokaten og Hærens Operative Kommando, der er henvist til.

Bilag 5. Generalauditor Meddelelse 5/2006 af 21. november 2006 om auditørernes adgang til at frafalde tiltale for overtrædelse af militær straffelov

I henhold til retsplejelovens § 722 stk. 1 nr. 7 jf. militær retsplejelovs § 1 og § 7 fastsættes:

Auditørerne kan frafalde tiltale i medfør af retsplejelovens § 722, når påtale ikke kan anses for påkrævet af militære hensyn

1. for overtrædelse af militær straffelov, når den forskyldte straf ikke vil overstige bøde, og forholdet er af ringe strafværdighed
2. for overtrædelse af militær straffelovs §§ 11,13,20,23-27, når den pågældende efterfølgende af bedømmelseskommissionen erklæres for "varigt" eller "for tiden" uegnet til militærtjeneste med hjemsendelse til følge, såfremt der skønnes at være en sammenhæng mellem overtrædelsen og baggrunden for kassationen
3. for overtrædelse af militær straffelovs §§ 26 og 27 i forbindelse med en ikke betydelig skade, når den pågældende efterfølgende har betalt erstatning for skaden eller på anden måde har genoprettet en indtrådt skadevirkning
4. for overtrædelse af militær straffelovs § 27 i forbindelse med uheld, ulykker, havarier og lignende, når sigtede selv er kommet alvorligt til skade og påtale ikke anses for påkrævet af almene hensyn
5. for overtrædelse af militær straffelov begået i udlandet, når udenlandsk myndighed rejser straffesag vedrørende samme begivenhed efter national lovgivning, og overtrædelsen af militær straffelov skønnes af underordnet betydning.

Generalauditørmeddelelse nr. 2/99 ophæves.

Bilag 6. Generalauditørens bekendtgørelse af 4. november 2005 om militære myndigheders adgang til at foretage uopsættelige efterforskningskridt i tilfælde, hvor auditørens afgørelse ikke kan indhentes

I medfør af § 9, stk. 2, i militær retsplejelov, jf. lov nr. 531 af 24. juni 2005 fastsættes:

§ 1. Er det ikke muligt at komme i kontakt med en repræsentant fra Forsvarets Auditørkorps, kan den militære chef på et tjenestested foretage de efterforskningskridt i militære straffesager, som i det konkrete tilfælde vurderes som uopsættelige.

Stk. 2. Den militære chef kan i det konkrete tilfælde bemyndige underordnede officerer eller personel af sergentgruppen til at foretage uopsættelige efterforskningskridt.

Stk. 3. Den militære chef skal hurtigst muligt underrette auditøren om uopsættelige efterforskningskridt, som er foretaget i medfør af stk. 1 og stk. 2.

Stk. 4. Militærpolitiet kan ligeledes i de stk. 1 nævnte tilfælde foretage uopsættelige efterforskningskridt. Auditøren og vedkommende militære chef skal straks underrettes herom.

§ 2. Uopsættelige efterforskningskridt kan navnlig bestå i:

1. Sikring af identiteten af en formodet gerningsmand og eventuelle vidner.
2. Besigtigelse af sigtedes og andres ydre, herunder optagelse af fotografier og visitation af tøj.
3. Iværksættelse af lægeundersøgelse af sigtede og forurettede, med henblik på at få udstedt lægeerklæring (politiattest).
4. Udtagning af blodprøver i de sager som ikke er reguleret i militær retsplejelovs § 15 (vedrørende overtrædelser af militær straffelovs §§ 20 og 21 eller færdselslovens §§ 53 og 54).
5. Ransagning på militært område jf. militær retsplejelovs § 12 og retsplejelovens kapitel 73 og beslaglæggelse til sikring af bevismidler eller genstande der bør konfiskeres eller som tilhører forurettede, jf. retsplejelovens kapitel 74.
6. Afhøring samt sigtelse af den formodede gerningsmand samt afhøringer af vidner.
7. Anholdelse af militært personel, der med rimelig grund mistænkes for et strafbart forhold, jf. retsplejelovens § 755, stk. 1.

§ 3. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. januar 2006.

Bilag 7. Statistisk opgørelse over straffesagsbehandlingen i 2008

Anklagevirksomhed ¹⁾	2006	2007	2008
Antal sager ²⁾			
Oprettede sager	1.441	1.788	1.831
Verserende sager	Ikke tilgængeligt	Ikke tilgængeligt	554
Afsluttede sager ³⁾	1.296	1.816	1508
• heraf sager vedr. militær straffelov	269	317	277
• heraf sager vedr. straffeloven	52	129	94
• heraf særlovssager ⁴⁾	390	531	638
• heraf andre sager ⁵⁾	585	839	499

Noter (2008):

1. Omfatter visitering, efterforskning, afgørelse, retsmøder og fuldbyrdelse i konkrete straffesager. Omfatter ikke generelle sager om strafferet og strafproces.
2. Hvert forhold tælles som en sag. Antal af sager inkluderer indberetninger om konkrete hændelser, der er screenet med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes efterforskning eller i øvrigt foretages yderligere. Det drejer sig f.eks. om indberetninger om hændelser i missionsområder om f.eks. beskydning og småhavarier. Kategorien omfatter herudover sager om Automatisk Trafik Kontrol (ATK), hvor sagen sendes til politiet til afgørelse, fordi fører er civil. Opgørelsen omfatter ikke konkret sagsbehandling på baggrund af telefoniske henvendelser fra tjenestestederne vedr. efterforskning og afgrænsningen mellem straffesager og disciplinærsager.
3. Statistikken er opgjort på baggrund af sagens status ved dens afslutning. En sag er f.eks. afsluttet, når den er afgjort ved vedtagelse af bøde eller ved dom; når den er henlagt uden yderligere sagsbehandling; ved påtaleopgivelse i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, eller tiltalefrafald i medfør § 722, stk. 1, og stk. 2; ved undladelse/indstilling af efterforskning i medfør af § 749, stk. 1, eller stk. 2, og ved oversendelse til civil anklagemyndighed.
4. Særlovssager omfatter overtrædelser af blandt andet færdselsloven og våbenloven m.v.
5. Kategorien omfatter sager, der ikke ved opkomsten registreres som en militær straffesag, og hvor der ikke siden foreligger en sigtelse, herunder de i note 2 nævnte hændelser.

Bilag 8. Statistisk opgørelse over sanktioner i militære straffesager 2008

Karakteren af sanktioner m.v. 1)	2006	%	2007	%	2008	%
	2)					
Bødevedtagelse (udenretlig)	375		453	85,1	549	85,7
Tilkendegivelse	uoplyst		2	0,3	13	2,0
Tiltalefrafald	4		11	2	13	2,0
Dom	37		66	12,4	66	10,3
- heraf frihedsstraf 3)	7		6	1,1	10	1,6
- heraf bødestraf 4)	30		60	11,3	56	8,7
- andet (advarsel/strafbortfald m.v.)	uoplyst		-	-	-	*
I alt	395	100	532	100	641	100

Note:

- 1) Afgørelser i beretningsåret. Der kan indgå flere forhold i en afgørelse.
- 2) Fordelingen af afgørelsestyper for 2006 er behæftet med usikkerhed.
- 3) Opgørelsen omfatter by- og landsretsdomme, hvor der er idømt betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. Der foreligger ikke landsretsdomme i 2008.
- 4) Herunder indenretlig bødevedtagelse.

Fordelingen af sanktioner (myndighed/værn)	2006	%	2007	%	2008	%
Hæren	288	72,9	416	78,2	444	69,3
Søværnet	55	13,9	51	9,6	68	10,6
Flyvevåbnet	41	10,4	59	11,1	128	20,0
Hjemmeværnet	11	2,8	6	1,5	1	0,1
I alt	395	100	532	100	641	100
- heraf udsendte styrker	19	4,8	50	9,4	56	8,7

Fordelingen af sanktioner	2006	%	2007	%	2008	%
Militær straffelov	144	36,4	214	40,2	230	35,9
Straffeloven	6	1,5	10	1,9	14	2,2
Færdselsloven	240	60,8	301	56,6	384	59,9
Øvrig særlovgivning	5	1,3	7	1,3	13	2,0
I alt	395	100	532	100	641	100

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov	2006	%	2007	%	2008	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed m.v.) 1)	10	6,9	4	2,0	2	0,9
Pligter som overordnet og sideordnet m.v. 2)	0		0		0	
Rusmidler m.v. 3)	35	24,3	47	21,9	46	20,0
• § 20 påvirket i tjenesten (alkohol)	23	16	38	17,8	30	13,0
• § 20 påvirket i tjenesten (euforiserende)	3	2	1		5	2,2
• § 21 overtrædelse af promillegrænser	-	-	-	-	-	
• § 22 besiddelse/indtagelse af euforiserende stoffer	9	6,25	7		10	4,4
• § 23 offentlig uorden og synlig beruselse	-		1		1	0,4
Andre pligtforsømmelser	99	68,75	163	76,1	182	79,1
• § 24 vagtforsømmelse	2	1,4	4	0,2	10	4,4

• § 25 ulovligt fravær	70	48,6	99	46,2	99	43,0
• § 26 militært hærværk	2	1,4	1	0,05	1	0,4
• § 27 pligtforsømmelse	25	17,3	59	27,5	72	31,3
• § 27a strafskærpelse for tortur 4)	-	-	-	-	-	-
Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 36-38)	0		0		0	
Sanktioner i alt	144	100	214	100	230	100

Noter:

- 5) Der har ikke i 2008 været sager vedr. § 12.
6) Der har ikke været sager af denne karakter.
7) Der var ikke i 2008 fastsat regler efter § 21 om overtrædelse af promillegrænser.
8) Bestemmelsen trådte i kraft den 1.7.2008.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven	2006	2007	2008
Vold	2	2	3
Berigelseskriminalitet	2	4	7
Andet	2	4	4 1)
I alt	6	10	14

Note:

- 1) Overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, om besiddelse af våben og eksplosivstoffer under særlig skærpende omstændigheder; straffelovens § 263, freds- og ærekrænkelser og straffelovens § 281, afpresning.

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven	2006	%	2007	%	2008	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	8		3		8	2,1
Hastighedsovertrædelser	163	67,9	193	64,1	266	69,2
- heraf § 4 skiltning	54		63		158	41,1
- heraf § 42 generel	105		123		102	26,5
- heraf § 43 tunge køretøjer	4		7		6	1,6
§ 53 spirituskørsel	2	0,8	1	0,3	6	1,6
§ 54 kørsel i medicin/narkotika påvirket tilstand	1	0,4	1	0,3	0	0
§ 56	3	1,3	13	4,3	15	3,9
§ 80 undladt anvendelse af sikkerhedssele	35	14,5	76	25,2	76	19,8
Øvrige bestemmelser	28	11,7	14	4,7	13	3,4
Sanktioner i alt	240	100	301	100	384	100
- heraf førerretsfrakendelser	2 1)		3 2)		20	5,2
- heraf klip	uoplyst		17 3)		72	18,7

Note:

- 1-3) Tallene er behæftet med usikkerhed.

Sanktioner for overtrædelse af øvrige særlove	2006	2007	2008
Våbenloven / fyrværkeriloven	5	6	11
Andet 1)		1	2
I alt	5	7	13

Note:

- 1) Dopingloven

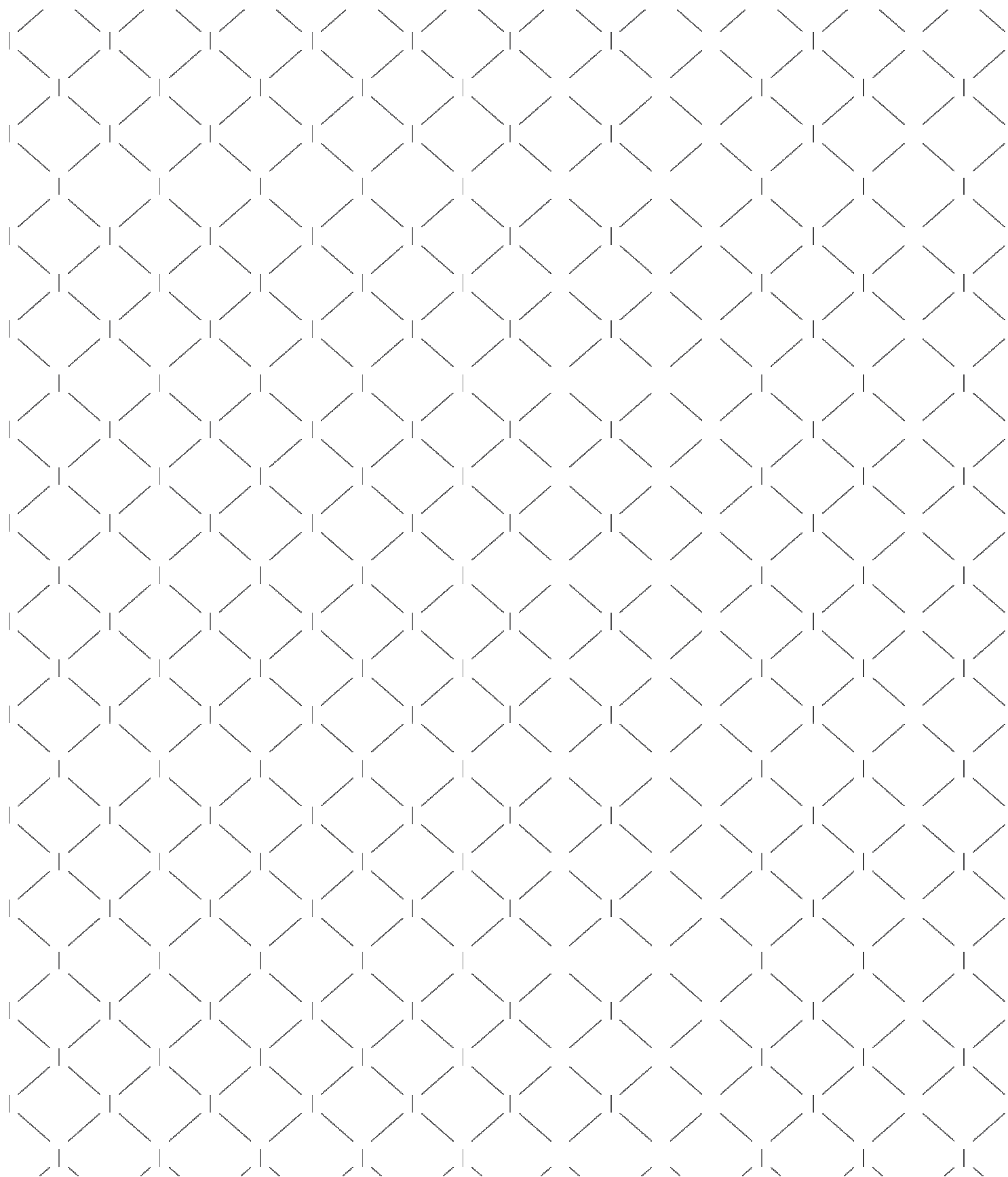
Bilag 9. Statistisk opgørelse over hjemmевærnssager (personvurderingssager)

Indkomne hjemmевærnssager	2006	2007	2008
Indkomne	569	461	562
- heraf sager vedr. medlemmer	337	244	268
- heraf sager vedr. ansøgere	232	217	294
Behandlede sager i alt	527	463	552

Personvurderinger	2006	2007	2008
Egnet til tjeneste	145	104	108
- heraf medlemmer	76	65	48
- heraf ansøgere	69	39	60
"Ikke ganske uegnet" til tjeneste	99	112	121
- heraf medlemmer	79	78	67
- heraf ansøgere	20	34	54
Uegnet til tjeneste	222	206	280
- heraf medlemmer	107	77	113
- heraf ansøgere	115	129	167
Henlagte uden udtalelse ¹⁾	61	41	43
Behandlede sager i alt	527	463	552

Note:

- 1) Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet udmelder sig af hjemmевærnet, eller ansøgeren opgiver sin ansøgning om optagelse i hjemmевærnet, inden generalauditørens udtalelse foreligger.

KASTELLET 14
2100 KØBENHAVN Ø

TELEFON: 7226 5000
TELEFAX: 7226 5035

MAIL: MAIL@FAUK.DK
WEB: WWW.FAUK.DK

CVR.: 16 28 71 80
EAN: 5798000201996

ISBN 978-87-92431-01-1

